

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 11, 1911.

Ն⁰ 46

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՆԻՔԵԱՆ ՎԷ ՐՈՒՂՊԱՆ

Պիր տօսթ պիզտէն նիքեանն մանա-
ւորն վէ բուհպանն՝ անը ագտ եա ֆէսխ
էթմէյէ «էլասիյէթի նէ» րէտէն ալմըշ
օլտուգլարընը սիւալ էտիյօր: Պու սիւալ-
լարա ճէվապ վերմէք իւզրէ էվվէլա նի-
քեանն մանապընը միւթէլաա էյլէյէլիմ:
Նիքեան՝ պիր էրքէք իլէ պիր գարը արա-
ւորնտա՝ պէրապէր եաշամագ իչիւն ագտ է-
տիլէն պիր ահա տըր: Թարաֆէյնին հիւսն
ի ըիզասըյլէ ագտ էտիլէն պու ահա իլք
պագըմա սաստէ պիր մուահէտէ վէ եա
մուգավէլէ կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ, պու
ահաւորն թարաֆէյնէ վէ սաիր ֆէրալէրին
հայաթընա վէ պիւթիւն հէյէթի իճթիմա-
իյէյէ օլան ալազասը նօգթա ի նազարըն-
տան փէք մանատար վէ միւշէպպէք պիր
մէսէլէ օլտուղու զահիր օլուր: Վազաա
իքի ֆէրտէր պիրլիքտէ եաշամագ իչիւն
պիրպիրլէրինէ սէօղ վէրիլէր վէ եաշար-
լար, «սէօղլէրինի կէրի ալըրլար վէ այրը-
լըրլար, պուըն պաշգալարա նէ» ալազա
վէ միւնտսէպէթի վար տըր տէյու տիւ-
շիւնիւլէպիլիր: Պաշգա սըրալարտա ստէմ-
լէր իւարիճտէն, կիլերուկան եա աշխար-
հական միւտափէլէսի օլմայարագ, իսթէ-

տիլէրի կիպի մուգավէլէլէր եափըպ, իս-
թէաիլէրի միւտտէթճէ անը տէվամ վէ
ֆէսխ էտիյօրլար: Իմտի նիքեան նի՞չիւն
պէօլլէ օլմասըն տէնիլիր: Լաքին պագը
միւթէլաալար պու ֆարգըն տօղրու օլմա-
տըղընը կէօթէրիլլէր:

Էվվէլա, նիքեանտա մուահէտէ եա
մուգավէլէ պիր շէյ իւզէրինէ տէյիլ, շախ-
սիյէթ իւզէրինէ տիր: Իքի ատէմ պիր աթըն
իսթիմայընա տաիր մուգավէլէ էտէրլէրսէ
պու պիր շէյ տիր, լաքին էյէր պիրնէֆս
քէնտի շախսիյէթլէրի իչիւն պիր մուգավէլէ
էտէրլէրսէ պու էվվէլքինտէն քիւլլիյէն
ֆարգըլ պիր ֆիլի աիր: Պիր էրքէք վէ պիր
գարը պիրլիքտէ եաշամագ իչիւն ագտը
ահա էտիյօրլար իսէ, պու ահա քէնտի
շախսլարընա, զաթլարընա լծէալլիւզ էտէր:
Վէ նիքեան ալազասընա ոլաիս օլան հիսս
ի լծապիլի էօյէսի պիր հիսս տիր քի, ան-
տէ էսաս մէնֆաաթ տէյիլ, լիյազաթ վէ
մուհապպէթ տիր: Վէ պիր քիմսէ քէնտի
շախսընը սիկէր պիր քիմսէնին իրատէ-
թինէ լծէալիմ էթմէքլէ քէնտի էմպք եա
սէրվէթինէ տէյիլ, անճագ լիյազաթ վէ
հէյսիյէթի շախսիյէսինէ, պէլի, քէնտի
զաթընա աիտ պիր մուգավէլէյէ կիրմիշ
օլույօր: Պինտէն ալէյհ պու մուգավէլէ
քէնտի մատտէսինին ուլվիլէթի նիսպէ-

թինստէ մուհիմմ նէթիճէլէրի հաիզ տիր , չէօյլէ քի , պու մուահէտէ թարաֆէյնէ գանաաթպախշ վէ սատրգանէ պիր սուրէթատէ իճրա օլունարադ թարաֆէյնին եիւքսէլմէսինի , պէրաքս սատաղաթսրզլըդ թարաֆէյնին թէտէննիսինի պատի օլուր : Վէ պու մուահէտէճէ վուգու պուլան հագգսրզլըդ տիկէր սրաւարտա իրթիքեապ էտիլէնտէն պէօյիւք զատուր ու զիյանը մուճիպ օլուր :

Պունտան մատա , նիքեաճ ալագաւսընըն նէթիճէսի օլարադ պագը տիկէր զաթլար եանի պիր զիւրրիյէթ մէյտանա կէլիր : Պունլար՝ եանի էվաւուլար , էվիլէլա պիշարէ , լաքին միւսթադպէլէ նազարէն աղիմ ինթիմալսթ իլէ տօլու օլտուգլարընտան , անլէրէ նազարէն վալիտէյն պիր թագըմ մէսուլիյէթլէր թահթընտա պուլունուրլար : Պու մէսուլիյէթլէր իքմալ էտիլմէքլէ , էվաւուլար մուգթէտիր վէ էյի առէմլէր օլուրլար , պու մէսուլիյէթլէր ինմալ էտիլմէքլէ անլէր սէֆիլ վէ փերիշան օլուրլար , պէլքի տէ էօլուրլէր : Իմտի առէմէք օլուր քի , նիքեաճ ահտընըն իճրասը եա ինմալը հէմ մուահիտլէրին հէմ տէ զիւրրիյէթլէրինին հուգուգը իլէ սըգը ալագատա տըր : Պունտան մանթըգի պիր սուրէթտէ իսթիսալ էտիլէպիլիր քի , նիքեաճ ֆէրալէր արասընտա ագա վէ ֆէսիս էտիլէճէք պիր մուգապլէլէ օլմայրպ հէյէթ ի իճթիմաիյէնին վէ հիւքիւմէթին անա սըգը ալագասը վար տըր : Վէ հիւքիւմէթին անը գօնթըօլ էյլէմէսի վաճիպ տիր :

Լաքին նիքեաճըն լիլիսէյէ վէ բուհւյանա ալագասը նէ՞ տիր :

Նիքեաճա նազարէն պիր մուհիմմ սիւալ տա շու տըր , պու մուգապլէլէ առէմլէրին իհտաա էթտիյի քէյֆի պիր մուգապլէլէ՞ մի տիր , եօգսա առէմտէ իւրզի օլան պիր մէյլին նէթիճէսի՞ մի տիր , եանի պու՝ առէմլէրին սօնրատան պուլտուղու պիր ուսուլ

մը տըր , եօգսա Ալլահըն ինսան իչիւն օլան պիր թէրթիպի մի տիր : Պիր գաչ քիմնէլէր պիր արայա կէլիպ պիր սիկուրթա գումփանիասը թէչքիլ էտէրլէր , եախօա պիր առէմ տիկէր պիր առէմ իլէ պէրապէր պիր օտա թութար վէ տահա ուճուգ օլտուն տէյու իքիսի պիր օտատա սաքին օլուր , եախօա թէհիլքէլի պիր եօլտա եօլճուլուգ էթմէք իչիւն առէմլէր պիր քիարպան թէչքիլ էտէրէք օ թէհիլքէլի եէրի պիրլիքտէ կէչէրլէր : Նիքեաճ տա պէօյլէ պիր մուվագգաթ վէ քէյֆի պիր թէրթիպ մի տիր , եօգսա Ալլահ առէմի խալգ էյլէտիյինտէ անըն իչիւն պու ալագայը քէնտինին խըլգ ու թապիսթընա գօյմու՛ւ մը տըր , չէօյլէ քի նիքեաճ ալագասը հէմ անըն թապիսթընա մուվաֆըդ օլտուն , հէմ տէ անըն քէմալլեա իւրամէթ էթմին :

Միւնաաիպ սուրէթլէ ագա էտիլիպ միւսաիտ շարթլար թահթընտա տէվաւ էտէն պիր նիքեաճըն թապիի նէթիճէլէրինի , պէրաքս նիքեաճ ալագասը նազըր հիւրմէթ էտիլտիյի եէրլէրտէ կէրէք ֆէրուլէրէ կէրէք հէյէթ ի իճթիմաիյէյէ արըզ օլան տէհէթլի մաղարրաթլարը նազարը միւթէլաայա ալարըրմըզաա պունըն ինսան իչիւն միւթարաֆ Ուլլահ միւրաա էտիլմիշ պիր թէրթիպ օլտուղունա էմին օլուրըգ :

Հագիգի նիքեաճ հագիգի մուհապպէթ իւղէրինէ միւէսսէս տիր : Օ ճէսէտի պիր ինթիսաաաան պաշար իսէ տէ , տէրհալ մուհապպէթ մատտէսի օլան զաթտա ախլադի վէ մանէվի գըյմէթ վէ լիյագաթ կէօրմէքլէ , օ մուհապպէթ ախլադի պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էտէր Վէ պու ախլադի ունսուր թէչլիգ էտիլաիքճէ նիքեաճ ալագասընտա պուլունանլար քէնտի շախլարընտա ախլադի թէրէֆիլ հիսս էտէրլէր : Պու ալագա պիր ազտան աիլէ հալաթընա թահվիլ օլունճա , օրատա ախլադի մուհապպէթին սէմէրէլէրի օլան

խրոմէթ, ֆետաքեարլըգ, լէթաֆէթ, սապր, զապթը չէֆս վէ սաիր ֆազիլէթլէր արթմազա պաշար: Վէ պու չէվ աիլէլէր պիր գավմ արասընտա չողալտըգճա պիւթիւն միլլէթ պիր պէօյիւք աիլէ մազամընտա մէգքիւր ֆազիլէթլէրլէ միւթթասըֆ օլուր: Լաքին «Ազատ մուհապպէթ» եանի նիքեան ահալընըն քէյֆի պիր հալ քէսպ էթմէսի՝ աիլադի մուհապպէթին վէ ինթիմաի ֆազիլէթլէրին քէօքիւնէ միւհլիք պիր պալթա կիպի էնէր վէ անլէրի գուրուտուր: Պէչէրիյէթին խաթիտատէն պէրու թէճըրիպէսի պու օլմուշ տըր:

Իմաի էկէր նիքեան վէ անըն չէթիճէսի օլան աիլէ՝ իլահի պիր թանգըմ վէ միւհասէսէ իսէ, տիւնին անտէ պիր սէսի պուլունմազ իճապ էտէր: Տին թանգըմլարը առէմսէ պուլունան իլահի զապիլիյէթլէրի պէպլէմէք վէ թէչվիդ էթմէք իչիւն միւրաս էտիլմիշ տիրլէր: Պու սէպէպտէն պիլճիւմլէ տին թանգըմլարը նիքեան էհէմմիյէթ վէրիպ, անը քէնտի ուսուլլարընճա թագտիս էթմէյէ չալըշմիշ տըրլար:

Հէր պիր տինին պու խուսուստաքի վազիլէթի, քէնտինին տինի հայաթ հագգընաաքի թէսալվուրունա մէնութ տըր: Խրիսթիյան քիլիսէլէրինտէ տէ պէօյլէ տիր: Գատիմ քիլիսէլէր տինի հայաթը քէհանէթէ ըապթ էթմիշ օլտուլունտան նիքեան հը պիր խորհուրդ ատա էյլէմիշլէր վէ անը պիր քիլիսէ խորհուրդը մազամընտա թագտիս էտէրլէր:

Փրօթէսթանլար տինի հայաթը քէհանէթէ ըապթ էթմէյիպ հուրր պրազարըլարընտան, նիքեանը քիլիսէ խորհուրդը սայլալըպ, անճազ անըն քիլիսէ թարաֆլընտան թագտիս էտիլմէսինի քեաֆի ատա էտէրլէր: Լաքին պիր կէօնէ ինթիզամըզըզա մէյտան վէրմէմէք իչիւն քիլիսէնին թանըմըշ օլտուլու ձեռնադրեալ պիր չօպանըն անը իճրա էթմէսինի թէնսիպ

էթմիշլէր տիր: Քէզալիք նիքեան ֆէսիսին չէթիճէսի կէրէք ֆէրտլէր կէրէք հէյէթ ի ինթիմաիյէ իչիւն փէք վէսիմ օլտուլունտան խրիսթիյան քիլիսէլէր անը ֆէրտլէրին քէյֆի խտարէսինէ տէյիլ, անճապ մուղթէալիւր վէ մէսուլ հէյէթլէրին լէտինէ թէվտի էյլէմիշ տիրլէր:

Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԷ

Էրմէնի մէպուսյար. — Անեսաքերտէ Մամիկոնեան՝ փարլամէնթօտա պուլունան էրմէնի մէպուսլարըն պու կէչէն 4 սէնէլիք մէպլէքլէրինի թէնգիտ էտէրէք տէյօր քի, «Ասըմըզ էմրի վազըլար իլէ օղրաշան պիր տէհը տիր, վէ պէյն էլ միլլէլ հայաթըն իքի պէլլի տէսթէքլէրի գուշվէք վէ մէնմաւաք տըր: Պու կիւն էրմէնի միլլէթինին շու սիւալլարա ճէվապ թալէպ էթմէյէ հագգը վար տըր, եանի՝ քէնտինին մէպուսլարը պու կիւն փարլամէնթօտա նէ՞ գուվլէթ կէօսթէրտիլէր, վէ տէօրթ սէնէտէն պէրու ճերկայաջուցիլլէրի պուլունտըզլարը ճէմաաթա նէ՞ մէնֆաաթ թէէմին էյլէտիլէր: Պիզիմ միլլի վէքիլլէրիմիզին ֆաալիյէթինի պու նօզթաի նազարտան թէֆթիշ էթսէք կէօղլէրիմիզ էօնիւնէ նէ՞ մէլուլ պիր մէնզարէ զահիր օլուր: Իլանը մէշրութիյէթտէն պէրու Ատանանըն աճըլը գըթալը վուգու պուլտու, պունա աիտ մէսէլէլէրճէ մէպուսլարըմըզ նէ՞ եափուր: Տէօրթ սէնէտէն պէրու աւազի մէսէյիսի Տամիկիան դըլըճ կիպի՝ սահիպսիզ էրմէնիլէրին պաշը իւզէրինտէ աալը սուրույօր, էրմէնիլէրին պուլունտուզլարը վիլայէթլէրտէ խուսուսի գըթալար կիթտիքճէ տահա զիյատէ մախուֆ հալ ու հէյէթ քէսպ էյլէտի. Ազգ. միւհասէսաթա հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէրիլէն թախսիսաթ թէնգիլ էտիլտի, պիր թագըմ Ազգ. միւլքլէր հիւքիւմէթ եախսու մուհաճիլլէր

Թարափընտան զապթ էտիլտի, հէփ պու մէսէլէլէրին թէսվիյէսի իչիւն մէպուսպարըմըզ նէ՞ ետիտըլար: Պիլի՞րմիսինիզ քի 11 մէպուսպարըմըզ գա՛չ պէօլիւքէրէ թագսիմ օլունմըչ, պիրիպիրլէրի ալէյհինտէ օղրաչըյօրլար: Պազըլարը Իթրիսնաճ վէ Թէրազգըյա միւլասըզ օլարազ Ազգ. մէսէլէլէրլէ օղրաչմայը մսնսնսն մեղի սոյըյօրլար, 4—5ի այըլ պիր կրուլի թէչքիլ էթմիչէր, պազըլարը սա մուխալիֆ Փրըգալար իլէ պիրլէչիյօրլար: Պիզիմ մէպուսպարըմըզն պու ըհնկսիզ մէսլէյի սոյէսինտէ էրմէնի իւնսիւրի վէ անըն հալթի մաթըլապաթը, կէրէք էքսէրիյէթ Փրըգալար, վէ կէրէք օ Փրըգանըն գապիւնէսի Թարափընտան նաղարը էհէմիյէթէ ալընմայաճապ պիր քէմիյէթ սայըլմաղա հիւքմ օլունմըչ տըր:

Սէնուսիյէր. — Մր. Ի. Ալէքսանդր Փօուէլ նամ պիր Ամէրիգալը՝ Թարապըլուսը Դարպտա պուլունան Սէնուսիյէր ուխուվլէթինէ տաիր Աուրջուգտա աթիւիզ զիքը մալիւմաթը վէրմիչ տիր:

«Սէնուսիյէ քէլիմէսի Թունու» վէ էլէգիլիէտէ Ֆրանսըզլարճա, Մըր վէ Սուտանտա Խնկիլիլէրճէ մարուֆ պիր քէլիմէ տիր: Սէնուսիյէ ուխուվլէթի տիրնեատա քէնտի նէվինտէն էն գուվլէթի պիր ճէմիյէթ օլուպ, անըն մագսէտ, մէնպա վէ մէսլէյի էսրարէնկիզ պիր փէրտէ իլէ սէթը էտիլմիչ տիր: Պու՝ պիր Միւսլիմ ուխուվլէթ օլուպ, թագըրիպէն պիր տէհըր էվլէլ էլճէգիրէլի Մուհամմէտ պէն Ի Ալի պէն էս Սէնուսի նամ պիր տէրվիչ եէտիյէ թէէսիս էտիլմիչ տիր: Մագսէտի տիրն Ի Իսլամըն ապի սատէլիյինի վէ սիյասի գուվլէթինի իստէ էյէմէք օլուպ, պու մագսէտ իչիւն ճիւմլէ Խրիսթիյանըլըն Իսլամ մէմլէքէթլիւնտէն թէպիտ էտիրմէլէրինի լազըմ կէօրիւր: Պիւթիւն ալէմի Իսլամտա սոսըլըմըչ օլան ազալարը-

նըն աոէտի 5—15 միլիօն թախմին օլունմագտա տըր: Պու ուխուվլէթին չիմսիքի ըէսի Սէնուսի Ահմէտ էլ Շէրիֆ սիւլալէտէ իւչիւնճիւ ըէիս օլուպ, փէք զէքի վէ մուգթէտիր պիր զաթ աըր: Մահալը իգամէթի Գուֆրա վահէսինտէ (օվսսիւ) ճօֆ շէհրի օլուպ Պէնկաչիտէն 500 միլ ճէնուպա աւուչէր: Պու ուխուվլէթին Շիմսիլի Աֆրիգատան Մըրտան Մարօգատէք 300 գատար զալիյէլէրի (մանասթըր) պուլունուպ, պէօլիւք Սահարա վահէլէրինտէ պիհիտապ թապիլէրի վար տըր: Թիպէսթի եալլուարընըն վահչի գապիլէլէրի, հարէմի Թօրէկլէր վէ Չատ կէօլիւ ճիւլարընտաքի գապիլէլէր հէփ պու ուխուվլէթին թէէսիլի թահթընտա տըր: Պու ճէմիյէթին ազալարը խուսն թէսմիյէ օլունուպ, իտիլէրի ճօֆտա մուգալէտ տիր, վէ մուգասսէմլէրինէ միւթի տիրլէր: Հէր պիր մուգասսէմլէր էլի ալթընտա վիֆիլ թէսմիյէ օլունան կիզլի մէմուրլարը պուլունուր: Պէօլիւք պայրամտա մուգասսէմլէր ճօֆտա իճթիմա էտիպ, պիւթիւն սէնէ իչիւն թէտպիրլէր իթթիսազ էտէրլէր: Մուգասսէմլէր իլէ ըէիս արաւընտա վիգիլիլէրտէն իպարէթ պիր հէյէթ վար տըր:

Ճօֆա տահա հիչ պիր էվրօփալը սէյյար այապ պամամըչարը: Օրատա պիր մուհարէպէ սանալըլը պուլունուպ հէր թարափտան իանէլէր օրատա ճէմ օլուր: Սէնուսիյէ ազաւընտան սէնէվի 5 լիրա իլտուր օլան հէր ֆէրա՝ իրատընտան օ/ 2 1/2 վէրկի վէրի: Պու վէրկիտէն հաւըլ օլան մէպալազ մուհիմմաթը հարպիյէ թէտարիքի իչիւն գուլանըլըր: Ճօֆտա Սէնուսիյէր մուհարէպէյէ թալիմ օլունուրլար, վէ նիչէ Միւսլիման կէնճլէր էվրօփայա կէօնտէրիլիպ օրատա ֆէննի հարպտա թալիմ ուլունարապ կէրի ճօֆա սէօնէլլէր: Գուֆրա վահէսինտէ 5,000 տէվէտէն իպարէթ պիր օրուտ տալիմ մուհարէպէյէ հազըր պուլունուր: Շիմսիլի Շէյիլին նատիր իւլ

էմնալ թէրթիպ վէ թանգըմաթը սայէսին-
տէ ուխուվիլէթ խէյլիճէ թէրազդը էթմիշ
տիր : Այլմի իսլամնա էքսէրիյէթ՝ պու
Սէնուսի բէիսինի հարպ նոգթաի նազա-
րընտան պիւթիւն իսլամիյէթին բէիսի կի-
պի թանըմազասա արըլար : Այլտէվիյէ
Սէնուսիէր գօնշու հիւքիւմէթլէրէ խու-
սումէթ կէօթէրմէզլէր խէ տէ , թարապ-
լուսը Դարպլըն իթալիայըլարըն էլինէ կէշ-
մէսինի սալա խթէմէղլէր , զիրա պու եօլ-
տա հէմ տիւշմէն քէնսիլէրին մէրքէզինէ
էվիէյի եազըն կէլմիշ օլուր , հէմ տէ
էվրօփաստան սիւհազ վէ մուհիմմաթը հար-
պիյէ իսիսալ էթմէք իչիւն եօլլարը քէ-
սիլմիշ օլուր : Սէնուսիէր Սահարա չէօ-
լիւնտէ թիճարէթի թէշվիգ , վահէլէրի
թէնապիթ էթմէք , վէ չէօլտէ գույուլար
աչրպ , քեարպանլարը մուհաֆազա էթմէք
սուրէթիյէ էհսալիյէ էփէյի հիւսնի խըտ-
մէթ իփա էյլէմիշլէր տիր : »

«Սփէքթէյքըր»ըն նաւսիւսքը . —
Սփէքթէյքըր պու հաֆթանըն «Թիւրքիա-
նըն միւսթազպէլի» սէրլէվճալը պաշ մէ-
մէգալէսինտէ՝ Թիւրքիա սիյասիյունուսա
աթիտէքի թաւիսիյէլէրտէ պուլունույօր : —
էվվէլա Թիւրքիա քէնսիլին չիմսիյէտէք
գուլլանարըլը տօլամպաճ մէսլէյի թէրք
էթմէլի տիր : Օ մէսլէյին նիհայէթինտէ
Թիւրքիա քէնսիսի զիյան չէքէր : Սանիէն,
Թիւրքիա քէնսի նազարը տիգգաթընը
ու մուրը սալիլիյէսինէ մէրքէղլէնտիլմէլի
տիր : Մէվճուտ օլան մէսալիլի խարիճիյէ-
յի օլուրունա պաղլայլպ պիւթիւն տիգ-
գաթընը տախիլին թէհսաիտինէ սարֆ էթ-
մէլի տիր : Սալիսէն , իսլահաթը աքբէրիյէ
խուսուսունտա Թիւրքիայա նասիհաթ վէր-
մէյէ լըզում եօգ խէ տէ , օրտունըն
ու մուրը սիյասիյէյէ գարըշմալընա միւ-
սաատէ էթմէմէլի տիր : Բապիէն , Թիւր-
քիա քէնսի գափուլարընը էճնէպի թի-
ճարէթէ սէրպէսթ աշմալը արը : Հիւ-

քիւմէթ՝ եէրլի էլինտէ օլտուգճա թի-
ճարէթին սէրպէսթ օլմասընտա պիր մահ-
զուր գալմալ : Վէլհասըլ , Թիւրքիա էհա-
լիսի տին իլէ միլլիյէթի թէֆրիգ էթմէյի
էօյրէնմէլի տիր : Միւսիմանլարըն քէնսի
տիլէրիննէ տահա ազ զալլուր օլմալարը
տէյիլ , անճագ ազալտի տինիյէյի սիյա-
սիյաթիլէ գարըշտըրմալարը իճապ էտէր :
«Պիգիմ Հինսիսթանուսքի թէճրիպէմիգ
կէօթէրիյօր քի , պիր առէմ էյի պիր
Միւսիման օլուպ այնի վազթտա տա
Գրալ ճօրճըն սատըգ թէպաասընտան օ-
լապիլիլ : Եանի առէմ քէնսի հիւքմտա-
րընա օլան սաստուգաթընը տինիւտէն թէֆ-
րիգ էթմէլի տիր : »

Պէօյիւֆ Ամրիգու խաքքը . — Մ.
Անարէ Պէրթէլօ նամ պիր Ֆրանսըզ՝ Աֆ-
րիգա իչիւն պէօյիւք պիր շմէնտըֆէր
խաթթը թէսաւվուր էթմէքտէ տիր : Շիմ-
տի էլճէզիլէտէ պուլունուպ իկլիյէ գա-
տար ուզանան խաթթը Սահարաի քէ-
պիրտէն կէշիրիպ , Չաս կէօլիւ ճիվարըն-
տա Ֆրանսըզ Դօնկօսը , վէ Պէլճիգա Դօն-
կօսընը գաթ էթտիրէրէք իւմիտ Պուր-
նունա րապթ էթմէք տիր թէսաւվուր :
Մ. Պէրթէլօնըն զաննընճա Աֆրիգա գը-
թաւընտա ըրմազլար սէյր ու սէֆաինէ
միւսաիսա պուլունուսալընտան Աֆրիգա
թիճարէթի անճագ պէօյլէ էտասի պիր
խաթթըն ինչասը իլէ միւմքին տիր :
Պու խաթթըն հէր իքի թարաֆընա չիւպէ
խաթթլար եափըլարազ Աֆրիգանըն տի-
կէր գըսմլարընա րապթ էտիլէպիլիլ :
Լօնսրաստան ճօհանէսպուրիա չիմտի 18
կիւնտէ կիտիլիլ իքէն պու խաթթ իլէ 9
կիւնտէ կիտիլէճէք տիր : Ֆրանսըզ մէմուրլար
Չաս կէօլիւ ճիհէթինէ 3 այտա եէթիշիր
իքէն՝ պու խաթթ իլէ 4 կիւնտէ եէթի-
շէճէքլէր : Մ. Պէրթօլ պու խաթթըն 4—5
սէնէտէ խիթամ պուլաճալընա իւմիտ է-
տիյօր : Ալտմէթ վէ էհէմիլիյէթճէ պու
խաթթըն Սուէյիլ վէ Փանամա գոնալա-
րընտան կէրի զալմայաճալը զանն օլու-
նույօր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՔԻԹ. ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ ԱՂԱՀԸՆ ՔԷԼԱՍԸՐ՝ ՄԸ ՏԸՐ
ԱՆԸՆ ԹԱՐԻՆԻՆՏԷՆ ՇԷՀԱՏԷԹ

ՎԵՐ. Թ. Թ. ՇՈՒՈՒԷՅ, ՍԱՄԱԳՕՎ, ՊՈՒԼԼԱՐԻԱ
2.

Երևէ տէ Քիթապը մուգատտէս եւ-
լընըլ ինթիյաճաթը ըրուհիյէմի պանա
թանըթմազլա իթիֆա էթսէ իտի, անըն
պու աճայիպ խաասիյէթէ մալիք օլմուշ օլ-
մասընտան տօլայը անը շիմաիթի դատար
թագաթի էթմէյէճէք իտիմ:

Շէյքսփիր՝ ախլազը պէշէրիյէնին հէր
պիր թապազասընա էյի նուֆուզ էտէն
գուվլէթի պիր պատարա մալիք իտի,
վէ անը շէօհրէթեապ գըլան շէ) տէնաէթ
վէ ֆազիլէթին ըրուհ իւզէրինտէ օլան թէէ-
սիրինի թէրսիմ էտէպիլէն պիէմալ գա-
պիլիյէթ վէ գէքեաթը իտի: Լաքին Քի-
թապը մուգատտէստէ հէր հանկը պիր
քիթապտա պուլունմայան ֆէվզ էլատէ
եիւքսէք պիր շէ) պուլայօրըմ: Անըն հիք-
մէթի տիւնեանըն էն ալիմ ֆէյլէսուֆ վէ
չաիրէրինինքինտէն պինիհայէ տէրէճէտէ
հաքիմանէ տիր:

Տօղրու տըր քի, օ ինթիյաճըմը պէյան
էտէր, լաքին ալի վագթտա անը տէֆ
էթմէքիլին թարիգինի տէ խապէր վէրի:
Էօլիւմ տէրէճէսինտէ խաաթա օլտուղու-
մու պանա կէօսթէրի, լաքին ալի վէ-
մանտա պանա Պէօյիւֆ Հէֆիմի կէթիլի:
Օ աճղըմը իզհար էտէր, լաքին ալի վա-
գըթտա պէնի Դասիրի լնոքչազըն գուլ-
վէթի իլէ իրթիպաթա կէթիլի: Կիւնա-
հըմը մէյաանա չըգարըր, լաքին անընլէ
պէրապէր պէնի կիւնաւիքաւրլարըն Խե-
շաւիքաւրընա դուլաղուզլար: Պանա մաղ-
ֆիրէթ, սէլամէթ վէ գուվլէթ վատ էտէր:
Կիւնահտան խաաթա օլան ըրուհըմ իֆա-
գաթ պուլուր, վէ Ալլահ իլէ պարըրըրմ:
Օ պէյան էտէր քի՝ Ալլահ պէնտէ փաթ
պիր եիւքսէք եարատաճագ վէ տէրունիմտէ
տօղրու պիր ըրուհ եէնիլէտէճէք, վէ իշթէ

Յիսուս Քրիստոստա եէնի պիր մախլուգ
օլուրըմ: Օ՝ քէտէրտէ պէնի թէսէլլիէտէր,
զաաֆըմտա պանա դուվլէթ վէրի, թէհ-
լիքէյի խապէր վէրի, թէհրիպէտէ իմտա
էտէր, էօմրտէ թարիգիմի թէնվիր վէ
էօլիւմտէ ըրուհըմ իհեա էտէր: Պու-
լարըն ճիւմլէսի պու Քիթապըն իլահի պիր
մէնպատան տուտուր էթտիլինէ տաիր պէ-
նիմ իշիւն մուգնի խապթլար տըր, չիւն-
քի, ըրուհըմն էն տէրին հէվալիճինի
պաշգա հիշ պիր քիթապ պէօյլէ թանը-
յըպ տէֆ էտէմէզ:

Քիթապը մուգատտէս քէնաինին իա-
տիալարընը ինքեար, թալիմաթընը թահ-
գիր, վէ նուֆուզընա մուգալէմէթ էտէն-
լէրի պիլէ միպարէքլէր: Նաղլ էտիլի
քի, պիր գաշ սէնէ էվլէլ տինսիզ պիր
Խնկիլիզ Լօրա՝ աղտէմճէ զիքը էթտիլիմ
Ֆիհի առապընը զիյարէթ էաիպ, եէրի
րէիլէրաէն պիրիյէ կէօրիւշաիլիւնտէ ա-
նա շէօյլէ սէօյլէտի, «Սիզ պէօյիւք պիր
շէյի սինիզ, վէ հագիգաթէն շայանը
թէհսիւֆ տիր քի, սիզ արանըզտա անճագ
եիւզիւնիւզտէն սէրվէթ գաղանմալա շա-
լըյան միսիօնարլարա ինանճագ գատար
անճագ պուլունմըշաընը: Քիթապը մու-
գատտէս թէսմիյէ օլունան օ քիթապա
պու կիւն հիշ պիր քիմաէ ինանմալ. չիմ-
տի անըն մօտաթը կէշմիշ տիր:»

Պու սէօզլէր իւզէրինէ ինթիյար շէյիլին
կէօղլէրի փարլաթը վէ շու ճէվապը վէրտի,
«Շօրատա տուրան պէօյիւք թաշը կէօրիւթը-
մուսըն, պիլ ալաաղըմըզ առէմլէրին
պաշընը անըն իւզէրինտէ էզլէր իտիք: Պի-
րազ տահա էօթէտէ պուլունան շօլ ֆու-
րունու կէօրիւթըմըսըն, զիյաֆէթլէրիմիլ
իշիւն առէմլէրի օ ֆուրունտա գալլուրուր,
քէպապ էտէր իտիք:» Շէյի զիյատէ մէ-
րազ վէ հէյէճանլա սէօզիւնէ տէվամ էյ-
լէտի, «Էյէր միսիօնարլար վէ սէնին
թահգիր էյլէտիլին օ էօքի Քիթապ վէ
ճէմաաթըմը վահիլիլէրտէն էվաա Ուլլահլըզա

Թէպախլ էլէյէն Յիսուս Քրիստոսըն պէօյիւք մուհապպէթի օլմասայտը, սէն, պանա պագ, սէն, Սէն, ապա պու առայը տիրի օլարագ Թէրք էտէմէյէնէք իտին: Պու Խնճիլ իչին Ալլահա չիւքը էթմէլիսին, չիւքի օ օլմասայտը սէնի գաթլ էտիպ չօլ ֆուրունտա քէպապ էտէնէք իտիք, վէ վիւճիւտին պիզիմ իչին էյի պիր թուամ օլաճագ իտի:» Խնճիլ՝ վահչի խունխարլարը պէօյէ սսւհփէրվէր վէ զիյանսըզ դըլար, վէ անսըզ մէտէնի ինսանլար խունխարլար կիպի զալիմ վէ վահչի օլապիլիլէր: Պիր աար էվիլին Ֆրանսըզ տինսիլէրինէ պագ: Անլէր Մէնտօն աէպպաղխանէսինտէ իմալ էտիլէն ինսան տէրիսինտէն էլվիսէ կիյէրլէր, վէ էլլէրիյէ էօլաիւրաիւքլէրի տտէմլէրին գաֆա տէրիլէրինի սիւս իչին պաշլարլնա տաղարլար իտի: Վէ տէրխաթըր էյլէ քի պունլար օթուզ նէսլիք պիր մէտէնիյէթին մահսուլու օլան Ֆրանսըզլար իտիլէր: Պունլարը զիքը էտինիզ աէ՝ անտէն սօնրա Ալլահսըզ պէչէրիյէթին հալընը տիւչիւնիւնիւզ, վէ Խնճիլ վէ Քիթապը մուգատտէս մահվ էտիլէնէք օլա տիւննանըն հալը նէ օլաճաղընը թէֆէքքիւր էլլէյինիլ:

Աֆրիգանըն պէօյիւք քիտաչիֆի օլան Հէնրի Մ. Սթէնլի նազլ էտէր քի՝ Լիվինկըսթընը պուլմագ իւզրէ Աֆրիգայա կիթտիյի վազթ քէնսիտի Լօնարատա էն պէօյիւք պիր տինսիլ իտի: Միւմաիլէյ՝ Լիվինկըսթընը պուլտու, վէ Լիվինկըսթընըն արգասընտա Քրիստոսը պուլտու: Չիւքի միւմաիլէյ՝ օ միւզլիմ գըթատա հէր կիւն Լիվինկըսթըն իլէ պէրապէր պուլունուպ, պու աաւէմին սաֆվէթ վէ մուհապպէթինի վէ քէնսիլին վազ էթտիյի հագիգաթընը նէ տէրէնէ եաչաաղընը կէօրտիւլիւնտէ, քէնսի քէնսինէ՝ «Պու աաւէմէնէ օլմուչ, տիվանէ՞ մի տիր», տէյու սօրարաւը: Նիհայէթ Քրիստոսըն բուհու Սթանլիին գապլինի զապթ էլլէտի, վէ միւմաի-

լէյ՝ «Լիվինկըսթըն ապա խապէրի օլմայարագ պէնիմ թէվպէմէ սէպէպ օլտու», տէր իտի: Պիլախըրէ՝ Լօնրանըն պու էն պէօյիւք տինսիլի օլան Սթանլինին միւրաճաթլարը իւզէրինէ իտի քի, Ուկանտայա միսիօնէրլէր կէօնտէրիլտի, վէ օրատա մէչհուտ օլան օ աղիմ թէպէտտիւլաթ պու աայէտէ մէյաանա կէլտի: Ուկանտա փաաիչահը Սթէսա միսիօնէրլէրին վիւրուտունտան էվիլէ՝ մէզհէպի ային միւնասէպէթիլլէ պինլէրնէ ինսան գուրպանլարլընըն զէպհ էտիլմէսի իչին պիզզաթ էմր վէրաիյինի, վէ փէտէրինին մէզարլընը ինչա էթտիրտիյի զէման միւթէվէֆֆա փաաիչահըն գապըր իւզէրինտէ 2,900 պիչարէ էրքէք վէ գաաընլարըն պօղաղանտըղընը նազլ էտիյօր: Լաքին 1876տա Ուկանտայա Քիթապը մուգատտէսին խաալընտան պէրու ինսան զէպհի տուրմըչ տըր:

1910տա Ուաչինկթընտա ազա էտիլէն պէյն էլ միլէլ Կիրակի մէքթէպի մէճիսինէ Աֆրիգատան կէօնտէրիլլէն մուրախխաալարտան պիրի 80 եաչընտա զալիմ վէ աղղըն՝ Զուլուչէյի Չաքանըն պէօյիւք օղլու իտի: Պու Չաքա՝ Զուլունըն էթրաֆընտա պուլունան պիւթիւն տիյարը թախրիպ էյլէմիչ, վէ կիթտիյի եէրլէրտէ արգասընտա պինլէրնէ մաղթուլար պրագմըչ իտի: Չաքանըն պէօյիւք օղլու Օպէրլին գօլէճինին մէզունլարընտան օլուպ, ալիճէնուպ, Խրիսթիյան պիր զաթ աըր: Միւմաիլէյ՝ Զուլու իչին պիր միսիօնէր մէքթէպինին նաղըրը, պիր Խնճիլ միւպէչչիլի վէ քէնսի էհալիսի աւաաընտա սալահա խըտմէթ էտէն պիր գուվիլթ տիր:

Տօթլըրըմ, պու Աֆրիգալը փրէնսին էօմրիւնիւ փէտէրինին էօմրիւնտէն պու տէրէնէ ֆարգլը եափան գուվիլթ Քիթապը մուգատտէս տիր: Պու կիպի վազըրալարտա Քիթապըն պու գուվիլթինի քի՞մ ինքնար էտէպիլի:

Պու եազընտա միւհսալը վէ ճալիպի

մէրադ պիր քիթապ օգուտում: Անրն մուհարրիւրի միւքէմմէլ սուրէթտէ մալիմաթը ֆէլտէֆիյէ վէ իւմիյէյէ մալիք, գուվլէթի զէքա սահիպի պիր ինկիլիզ նօվրիսք (րօման եազան) արը: Իշպու քիթապ իրֆի րուհը ինսանա միթէալլըդ պիր էսէր օլուպ, Լօնարատա, օ զօճաման շէհրին պիր մահալլէսինտէ կաշայանիէք էտնա վէ իւլահնտան գաթը իւմիա էտիլմիշ օլան տօգուզ տտէմլէրին էօմիւնտէն պահա էտէր: Պունլարըն ճիւմլէսի տէ թէքմիլ թէվպէ իլէ, էօյլէ ֆէնա պիր հալտէն խէլաս օլուլար քի, պիր քիմսէ ինսանի մախլուգուն օ տէրէճէ թէաէննի էտէպիլտիյինի տիւչիւնտիւլիւնտէ թիւլլէրի իւրփէրի:

«ԱՇԵԼԱՄԱԶԼԱՐ, ՕՏՈՒՆ ՔԵՍԵՐԼԵՐ»

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ,

Այնթապա պիր տօսթում իլէ զօնուշուր իքէն շէհրին եազընընտա թաշլըդ, գայալըդ պիր թագըմ եէրլէրի պիր գաշար մէճիտիյէյէ ալըպ թաշարընը թէմիլլէմիշ վէ օրատաքի եապանի սագըզ աղաճարընը աշըլամըշօլուպ շիմտի սէնէվի 7—800 իրալըդ ֆըտըդ մահուլու ալմագտա իտիյինի հիքեսայէ էյլէտի: Պունա ֆէվզ էլ տտէ հայրէթ էտիպ, «Օրալարտա պաշդա եէրլէրի եօգ մու, զօմշուլարընը տա պէօյլէ ետիլըյօլլա՞ր մը», տէյու սօրտուղումտա, «Չօգ եէր վար, լաքին քէօյլիլէր աշըլամագլար, օտուն իհսէրլէր», տէյու ճէվապ վէրտի: Պու իպարէ գալպիմէ էօյլէ թէէսիլը էթտի քի, հէր նէ թարաֆտա էտնաէմ, վաթանըմըզըն զըրաաթ, թիճարէթ վէ սիյասիյաթընը եախօտ հէր հանկը տիւրիւ ահվալընը խայալ էթսէմ, եինէ օ իպարէ գարշըմա տիքիլիյօր իտի «Աշըլամագլար, օտուն իհսէրլէր:»

Փըսալըդ մահուլու վագթըլլա օգգասը 3 զուրուշա իքէն շիմտի 23 զուրուշա սաթըլմագտա, վագթըլլա տախիլտէ

կիւճ պէլա սարֆ օլունուր իքէն, շիմտի էվրօֆա վէ Ամէրիգայա ագըպ կիթմէքտէ վէ պէտէլինէ ալթուն ագըթմագտա, վագթըլլա հիւքիւմէթ 1000 լիրա աշար ալմագտա, տաղլարտա, թաշլարտա միլիօնլար իլէ սագըզ աղաճարը սահիպիլ, ֆալտէսիլ տուրմագտա, պունլարըն իմարը իտէ պիր աշը վէ խաֆիֆ պիր թիմարտան իպարէթ պուլունտուղու հալտէ, աճէպա նի՞չիւն շու ֆագիր վէ միւհթամ մէմլէքէթիմիլ պու ազիմ սէրվէթ մէնպալնտան մահրում օլմագտա, նի՞չիւն հալա քէօյլիլէրիմիլ աճ չըպլադ կէզմէքտէ տէյու քէնտի քէնտիմէ սիւալ էյլէտիքճէ, գուլաղըմա ալնի սէտա կէլիյօր իտի «Աշըլամագլար, օտուն իհսէրլէր:»

Օ կիւնիւ Ասանա վէ Հալէպ վիլայէթլէրինտէ վէ հէր թարաֆըն տաղլարնտա միւնարլար իլէ մէվճու օլան եապանի սահիպիլ զէթուն աղաճարընը տէրխաթըր էտէրէք տիկէր թարաֆտան վափօլլար իլէ զէթուն կէլիպ օգգասը 6 զըլա մէմլէքէթտէ սաթըլուղընը, վէ գանթարլար իլէ էվրօֆա սապօնլարը սարֆ օլունտուղու կիպի, եէրլի սապօնըն օգգասը 8 զըլա օլտուղունու տիւչիւնէրէք կիթմէքտէ իքէն, սօգագտա պիր թագըմ էսքի պագըր գապըր երզընընա թէսաաիլի էյլէտիմքի, պաշը ոճունտա էլի տէֆիթէրլի պիր մէմուր վէ պիր ֆագիր գարը սըղլայարագտուրույօր իտի «Էպէպիլնի սիւալ էթտիյիմաէ «Վէրկի պօրճու վար իմիշ, էվինի պասմըշար, գապլարընը սաթըլօլլար», ճէվապընը ալտըմ: Օ անտէ եինէ ֆիքըրմ թուղեան էտիպ, աճէպա նի՞չիւն տաղլարտաքի ալթուն երզընլարընը պրագըպ տա՝ էսքի քիլի պագըրլարա սարըլլօլլար տէյու սիւալ էյլէտիյիմտէ՝ եինէ օ ճէվապը գարշըմտա եազըլըզ կէօրտիւմ «Աշըլամագլար, օտուն իհսէրլէր:»

Սըր Ուլիքօքսըն հիտալընա կէօրէ՝ 6

միևտար լիբալըդ մահաուլ վերէպիլէճէք Մապէյն իւն նէհրէյնի վէ միլիօնլարճա տէօ- նիւմ արազիլէր արաւորնտան պօշա ազան ճէննէթ ըրմազլարընր — Գրաթը վէ Շաթը — Ասանա, Գօնիա օլալարընր վէ նէհր- լէրինի, Իթալիանըն 4 1/2 միլիոնէ, Գրան- սանըն 2 միլիոնէ միւսալի օլան վէ վազ- թըյլա Բօմանըն մախզէնի օլան Ղարալ թարապլուսը խայալ էյլէտիմ: Տիւշիւն- տիւմ քի պուշլարըն հէր պիլի պիլ հիւ- քիւմէթ գատար իքէն անճազ պիլէր մի- վիոն էհալիյի, ծնաա տա ֆագիր, ճահիլ, փերիշան էհալիյի չամիլ տիրէր: Միւլ- քիւմիւզ ճիւննալլա տօլտուրանազ գատար զախիրէ, չէքէր, փամուզ վէ հայվանաթ հասըլ էտէպիլիլ իքէն, քէօյիլլէրիմիլ չափտար էքմէյինէ հասրէթ չէքմէքտէ վէ էվրօփանըն չէքէրինէ փարա պուշլամամազ- տա, քէնտիսի էթ, եազ եիւզիւ կէօրմէ- տիլի չէօյլէ տուրսուն, պարի փաթթալի- թըն իթիյաճընր տօլտուրանազ եազ եէ- թիշտիլէմէյօր վէ Ամէրիգատան վէ Բուսիա- տան միլիօնլարճա օգգա վարըլ եազը կէ- լիպ սարֆ օլունմազտա սըր: Զայրչըպ ի- մար էթմէք իչիւն հասրէթ չէքէն էհալի- միլ իսէ ազըն ազըն Ամէրիգայա, Ավրա- թրալիայա կիտիպ, օրանըն պէյապանլա- ընը իմար էտէրէք օրատա էտէնլէր եափ- մազտա, էվլէրինի պրազըպ եաալարըն էվլէրինի չէնլէթմէքտէ տիրէր: Տէրունիմ տէ հիտաէթ ալէվլէնիպ «Նի՞չիւն, Նի՞չիւն մէմլէքէթին հէր թարաֆընա կիտիպ չա- լըյմայօրլար, Նի՞չիւն պարի հայվանաթ պէպլէմէյօրլար, Նի՞չիւն մէտէնի մէքթէպիլ քէօյիլ թէշքիլ էթմէյօրլար, Նի՞չիւն» տէ- յու նիտա էյլէտիլիմտէ, օլ տօաթումուն էնկին տէրին սէաաըլ գուլաղըմա կէլիպ, «Աշըյաւմագլար, օսոռն ֆէսէրլէր», տէյու մըրըլաւանաը:

Մէմլէքէթիմիլտէքի տազ տիգիլէրինի, անլէրի իհաթա էտէն պիհիտապ օրմանլա- րը, հէր նէվ ազտճ վէ նէպաթաթա միւ-

սաիա իգլիմլէրիմիլի, տահա 10—15 սէնէ էվլէլ տաաթլարճա կիւնէշ կէօրմէյէրէք արաւորնտան կէշտիլիմ մէֆրէթ սէրլի վէ չամ ազաճլարընը միլիօնլարըն կէօղ էօ- նիւնէ կէթիլիպ, պու կիւն ումում Անա- տօլուտա չէքիլէն եազաճազ փերիշանլըրընը, չօճուզլարըն վէ գարըլարըն էյլէրինտէ սէ- փէթլէր օլարազ հայվանաթ կիւպլէսինի գափըշաղլարընը, Տօրօս տաղլարը հէվալի- սինտէ պիլ եիւք քէօմիւրիւ իքիմէճիտիլէյէ ալտըղըմ կիպի, օտուն նամընա չիմէնտէ- քի քէօքլէրի սէօքիւպ կէթիլաիլլէրինի, էվրօփատան վափօրլար իլէ ազաճ քէրէսթէ կէլիպ պուրատա տաթլարըղընը, կիւն պէ կիւն, սէնէ պէ սէնէ մէմլէքէթին եէշիլ- լիքտէն վէ ազաճտան ոօյունուպ թաա վէ գուրու հալէ կէլաիլինի, վէ անճազ եա սարի եէրլէրտէ եա աա պիլ չէյի մէզարը վար տէյու զանն օլունան մահալլէրտէ օր- մանըն մուհաֆազա օլուտուղունու կէօրալի- յիւմտէ չու չափուզ չափուզ աէյիլէն Օր- ման նազըլլարըմըլաա պիլ տէ չէյի թէ- տատիւֆ էթմէսինի եա տա պիլթիւն տաղ- լարըմըղըն չէյի էօլիլէրի իլէ տօլմա- սընա հասրէթ չէքէրէք, «Պու նէ հիքմէթ, պու նէ աֆէթ, պունա չարէ եօ՞գ մը», տէյու ֆէրեատ էյլէտիմ: Զանն էտէրսին եինէ ալի սէս տաղլարտան տէրլէրտէն եանգօ վէրիպ, «Աշըյաւմագլար, օսոռն ֆէսէրլէր», ճէվալընը վէրիյօր իտի:

Շարգ էհալիմիլին թապիլի զէքեա վէ գապիլիլէթինի, ալէլիտուտու էրմէնլէրին տանաաթ վէ թիճարէթէ օլան իսթիտաուր վէ չալըչաւնլըլը, իսթիպտաուրն տէհէթլի թազեիլ վէ զինճիլլէրինի պիլէ ապլայա- ըազ թէրազգը իչիւն չապալաաղլարընը, պին պէլալար իլէ էվրօփա վէ Ամէրիգայա գօշուպ թալիմ ու թէրպիլէ ալտըլարը- նը, սէնայիտէ, տախիլի վէ խարիճի թի- ճարէթտէ օլան ազիմ խըզմէթլէրինի, թա էվլէլտէն պէրու չու վաթանըն իմա- ըընա վէ Օսմանլը հիւքիւմէթինին իփլաճ

վէ ընթացիւ իջիւն ճիտտի զայրէթ վէ հիմ-
մէթէրինի, էլեւեւմ մէջութիւնէթին էն
սամիմի աչդլարը վէ Կէնճ Թիւրք հիւ-
քիւմէթինին էն ճիտտի մուհիպպէրի օլ-
տուգլարընը, մէմէքէթին ագլի, ախլագի
վէ մատտի թէպիսի իջիւն նէ լազըվը
պիր էօնսիւր օրտուգլարընը, էճնէպի մէք-
թէպէրտէ պիւլէ պիրինճիլիյի իհրազ է-
տիպ էճնէպի տիյարլարա նա՛սըլ խըզմէթ
էյլէտիքէրինի տիւշիւնիւպ, անլէրէ ֆուր-
սաթ վէ մէյտան վէրիլմէտիքտէն մատա,
պարի մալ, ճան վէ ըրզլարընըն մուհա-
ֆաղասը իջիւն ֆէրեատլարընը գատտէն
սու ի թէֆսիր էտիպ, պալթալար վէ
գուրչունլար իլէ լաշէլէրի սօգադլարա եր-
զարագ կիւպրէ արապալարը իլէ խէնտէք-
լէրէ աթըլտըլընը, օրտան-պուրտան իշէ
եարամազ մուհաճիրլէր իշէրի աօլաուրու-
լուպ պէլա արթըրըլըր իքէն՝ պունլարա
քէնտի արագիլէրի պիլէ տիրիլ էտիլտիյի-
նի, առէմ գըթըլընտան մէմէքէթ ֆէր-
եատ էտէր իքէն քախիլտէն իշէ եարար-
լարըն սիւրիւ սիւրիւ սափուշուպ կիթտի-
յինի վէ Մըսրտա, էվրօփա վէ Ամէրիգա-
տա նիշէ թիւճճարլար, տարիւլ ֆիւնուն
միւնթէհիլէրի, մաքինիսթ, սանաաթքեար
վէ էհլի հուգուգըն սիւրիւնիւպ կէզտիք-
լէրինի, եա տա եատլարա եարատըրլա-
ընը, վէ հէփսինտէն զիյատէ Կէնճ Թիւրք-
լէրին անլէրէ հասէտ վէ չիւպհէ իլէ մուա-
մէլէ էտիպ, էլլէրինտէն թութարագ շու
գուվլէթտէն իսթիֆատէ էտէճէք եէրտէ՝
եիւզ չէվիրտիքլէրինի վէ մուհապպէթէ
պէտէլ սօղուգ մուամէլէ, էն առի հու-
գուգը պէշէրտէն օլան թալէպլէրինէ գար-
չը մուհավէլէ վէ մինտէր ալթը իլէ ճէ-
վապ վէրտիքլէրինի, էլհասըլ շու պէտ-
պախթ վաթանը թէրք էթմէյէ մէճպուր
էյլէտիքլէրինի կէօրտիւքճէ... «Ա՛հ, պու
նէ համադաթ, պու նէ՞ զայաթ, նի՞ջիւն
վաթան պու գուվլէթլէրտէն իսթիֆատէ
էթմէյօր, նի՞ջիւն պու ագիմ սէրմայէտէն

մահրում էտիլիյօր,» տէյու ահ ու ֆէր-
եատ էտիյօր իքէն, պիր թարաֆտան զանն
էտէրսին օլ գանլար իջինտէ միւլէմմա ին-
սան երզընլարը հայաթ ալըպ, տիկէր թա-
րաֆտան կէօզլէրինի տիյարը զուրպէթ-
տէն վաթանա տիւքմիշ օլան կէնճէր պիր
աղըզտան նիտա էյլէտիլէր «Աշըրաւազ-
լար, օսոռն ֆէսէրլէր:»

Ալլահ աչըննա, տուրունուզ, քէամէյի-
նիլ: էթրաֆ գօմշուլարընըզա պագըն,
այնի չալըլարտան վէ թօփրագտան ֆըս-
տըգ, զէյթուն, պատէմ, սիւտ, պալ,
ալթուն, էլմաս չըգարըյօրլար, սիլ ան-
լէրտէն օտուն եափմալընըզ: 50 սէնէտէ
մէյտանա կէլմէյէն շու աղաճլարը՝ եափ-
րաղընը հայվանաթա եէտիրմէք եա եա-
գաճագ էթմէք իջիւն պալթալաւալընըզ,
սիւտիւ գօյունլարը մահվ էտիպ Սիպէրիա
եաղլարընա, Ամէրիգա վարըլարընա միւհ-
թաճ օլմալընըզ: Աշըրաւազը, իմար է-
տիլիլ, օտուն քէտտիլինիլ եէրտէ էտի-
սընլար, Գարնէկիլէր, Տէլգասէլէր, Այվա-
զօվսքիլէր վար, օրատան Լէսէփսլէր, Թօ-
կօլար, Գաղէզ Արթինլէր թէօրէր: Ճէնանի
պէյին տէտիյի կիպի օրատա 200 սէնէտէ
պիր թանէ մէյտանա կէլմէյէն Լեռնեաւ-
լար վար տըր:

ՎԵՐ. ՍՏԵՓԱՆ ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

ՎԵՐ. Ա. ՇՄԱԻՈՆԵԱՆ, ԻՍԹԱՆԳՈԼ

1.

Մն տօգուգունճը ասը՝ էրմէնի միլլէթի
թարիխինտէ հիւրըրիյէթփէրվէրանէ հարա-
քեաթասըր տէյու եատ էտիլէճէքտիր: Շիմ-
տիյէ գատար մէվճուտիյէթինի մուհա-
ֆաղա էթմէսի հատտը զաթընտա մու-
հիպի հայրէթ օլան պու գալմ՝ Ղարպ
մէտէնիյէթինին մուհիմմ էսապլարընը թէմ-
սիլ վէ թաթպըգ էմրինտէ Ասիա գալմ-
լարը արասընտա պիրինճի օլմուշ տըր:
Կէչէն ասը՝ էրմէնի միլլէթինին պու ֆաա-
լիյէթի հայաթիյէսինին շահիտի օլաճագ

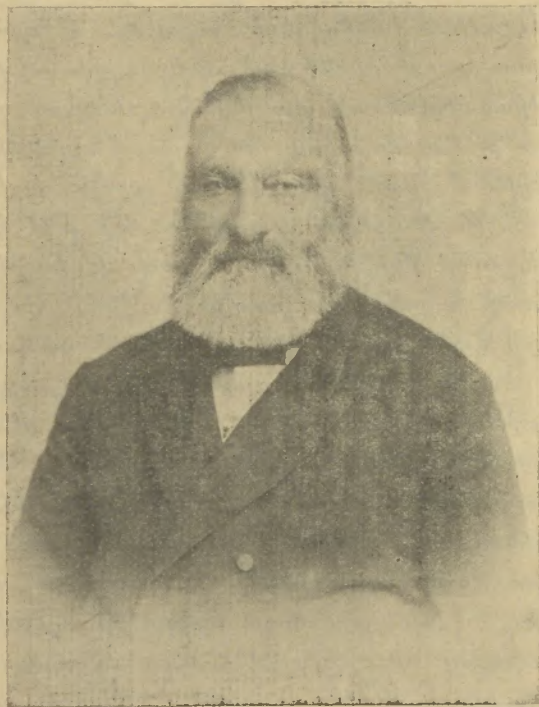
տըր: Ասորն իւր գըսմընտա պիւն պիր եէնի հայաթ Ը ֆիքրիյէնին աչըդ ալամէթլերի նազար Ը աիգգաթ ճէլպ էթմէյէ պաչլար: Էքթիտէն գալմա նարեկ վէ Սաղմոսթա լիմինէ՝ եէնի վէ ճիտտի ֆիքրի պիր ֆաա լիյէթ զամմ օլունմուշ տըր: Մէքթէպլէր՝ ապրլարտան պէրու տէվամ էաէն ույգու տան ույանրլար: Մուալլիմէր եախօտ օ վագթըն թապիրի իլէ Պասուռնիլէր՝ եա լընըղ իլահիյաթ վէ էտէպիյաթտա աէ յիլ, հաթթա ուլումը թապիրիյէնին մուխ թէլիֆ չիւպէլերինտէ օլան շայան Ը թագ աիր վուգուֆլերիյէ շուրտա պուրտա չէօհ լէթ քէսպ էթմէյէ պաչլատըլար: Մաթ պաալար քիւշատ էտիլտիւ էճնէպի լիսան լար իսթիմալ էտէնլերին ատէտի կիթտիք ճէ արթտը: Վէնետիկ վէ պիլախըրէ Վիէն նա մանասթըրլարընըն թէէստիւսիւ՝ զա հիրիտէ տինի, լաքին հագիգիտէ ֆիքրի պիր հարաքէթին ալամէթ վէ միւշէվ վիգի օլմուշար տըր: Տիյարըն ֆարգըլը զըսմլարընտա թէէսիս էտիլմիշ օլան մէք թէպլէր՝ ուլում ու ֆիւնուն տաիրէսինտէ հիսա օլունան ինթիյաճը տէֆ էթմէյէ զայրի քեաֆի օլտուղունտան, խուսուսի պիր չիւպէ թագիպի մագսէտիյէ պիր չօգ կէնճլէր Էվրօփայա կիթտիլէր:

Մաթպուլաթ աղ պիր միւտտէթ զար ֆընտա օլտուգճա մագհար Ը թէրագ գը օլտու: Հայաթ Ը իգթիսասիյէտէ՝ եինէ պէլլի թէպէտտիւլաթ աճայիպ սիւրաթ իլէ եէքտիկէրինի թագըպ էյլէտի: Սէնէլէրտէն պէրու պու աիյարըն հայաթ Ը իգթիսասիյէսինին մուհիմմ պիր գըսմընը եէա ի իգթիսասընտա հըֆղ էյլէյէն Էր մէնի սարըաֆ վէ թիւճճար՝ Ղարալըն ուրու լունա կէօրէ թալիմ ալմըշ օլան Էրմէնի սարըաֆընա, միւհէնտիսինէ, պարու թ խանէ միւտիրինէ, սանաթքեարընա, նի հայէթ՝ մէքթէպի ճէտիտ թիւճճարընա եէր վէրմէյէ մէճպուր օլտու: Պու հա րաքէթ էսնասընտա Էրմէնիլէր պու միւս

թէսնա մէվգիլէրինին պիր գըսմընը մաէթ թէէսսիւֆ էճնէպիլէրէ թէպիմէ մէճպուր օլտուլար: Մամաֆիհ տիյարըն հայաթ Ը իգ թիսասիյէսինտէ պիր իսլահ վէ թէրագգը յա իւմիտ վար իսի իսէ, անտէ Էրմէնի լէրին մուհիմմ պիր հիստէսի օլաճագ իտի:

Այնի վագթտա Ղարալըն՝ թահթ Ը թէէ սիրինտէ՝ միլլէթիմիլին սիյասի վէ իգթի տատի հայաթընտա զայէթ մուհիմմ հիւր լիյէթվէրվէրանէ պիր հարաքէթ զուհուր էյլէտի: Միլլէթին իտարէսի կէէն աարըն իպթիսալէրինէ գատար պիր ափուճ զէն կինլերին, մեմճ աղալարըն, թահթ Ը հի մայէսինտէ պուլունան ֆաթրիգին եէ տինտէ պուլունուր իքէն, պու նուֆուղ պու միւմթագ թագըմըն էլինաէն թէտ լիճէն կերի ալընմաղա պաչլատը: Մեմճ աղալար վէ էսնաֆ սընֆը արասընտա պիր միւճահէտէ պաչլատը: Միլլէթ ա տըմ պէ տարմ իլէրիլէյէրէք, ումուր Ը միլլէթէ զիյատտէ իշթիրաք վէ միւտախէ լէյէ թէչէպպիւս էյլէտի, նիհայէթ ֆիքրի, թիւճճարի վէ իճթիմաի հարաքէթ լէրին իթթիհաաը սայէսինտէ, Ազգ Սահմալաղաղորոթիւն իսթիհաալ օլուն տու: պու իսէ պիւթիւն գուսուրլու ճիհէթլէրիյէ պէրապէր, միլլի հայաթ, ֆաալիյէթ վէ թէրագգընըն պիհագգին փարըպ պիր իսպաթընը թէչքիլ էտէր:

Պու հարաքեթաթ հէմճիհէթ վէ հէմասը պաչգա սիր հարաքէթ տէ պաչ լատը: ֆագաթ գօրգարըմ քի անըն է հէմմիյէթի պիւթիւն միլլէթ թարաֆըն տան թէքմիլէն թագաիր էտիլմէմիշ տիր: Օ հարաքէթ Ահեսարալալալալ հարաքէթ տիր: Էրմէնիլէր արասընտա ֆրօթէսթան լըղըն զուհուր վէ թէրագգըսը չօգ տէֆա միլլի էամրտէն միւթէֆէրրիգ, վէ էճնէպի պիր վագըա՝ եախօտ օ վագըթտա զու հուր էտէն թէսասիւֆի պիր հարաքէթ աատտ էտիլիր: Պու հագիգաթ տէյիլ տիր: Ինճիլի հարէքէթին տիկէր ազասալալալ

ՎԵՐ. ՍՏԵՓԱՆ ԻԹԻԻՃԵԱՆ

հարաքեաթ իլէ փէք սըգը վէ հայաթի իրթիպաթը վար տըր : Պա՛ անլերին միւթէմմիմի տիր , վէ մէսէլէ պու սուրէթլէ թէլագգը էտիլմէլի տիր : Միլլէթին տինի հայաթը՝ ֆիքրի, իգթիսաաի վէ իւնսի հա. յաթը գատար պիր ազասակաւն մէյի օլան պիր թէրագգըյա միւհթաճ ի. տի : Զաթէն տիկէր հարէքէթլէր իսլա. հաթը տինիյէ օլմագըըլ՝ քէնտիլէրին գուվլէթ վէ նաֆիիյէթինի խայրճա դա. յիպ էաէճէք իտիլէր : Պիր միլլէթին հա. յաթը ֆիքրիյէսինի եիւքսէլթ , տհիլլը իճթիմաիյէսինի թէպաիլ էյլէ , անա պիր իտարէ ի ումումիյէ պախշ էյլէ , լաքին անըն քիլիսէվի վէ տինի թէրագգըսընը մէն էյլէ , նէթիճէսի նէ՞ օլուր : Իքի նէ. թիճէ ֆարը օլունապիլիր , եա տինի պիր թէտէննի վուգու պուլուր , վէ պու տա տիկէր ճիհէթլէրճէ օլան թէրագգը մէ. սաիսինի պաղլայըպ սէմէրէսիլ պրագըր , վէ եա հայաթը իճթիմաիյէ , ֆիքրիյէ

վէ իգթիսաաիյէ տինտէն միւթէֆէրիպ. սլարագ տինտիլ պիր մէտէնիյէթ էլտէ էթ. մէյէ թէչէպպիււ էաէր : Պա նէթի. ճ յէրին հէր իքիտի տէ տյնի տէրէճէտէ միւհիք տիր : Ֆաղաթ օվագթըն հիւրի. յէթփիւրվէրանը պու նոգթայը տէրք է. տիպ տէ ինճիլի էրմէնիլէր իլէ էլ իլէ վէրսէլէր իտի , պաշլաաըրարը միւճահա. տէ է նէ գալի պիր միւթթէֆիպ պա. լաճագ իտիլէր : Ֆաղաթ «էյէր»լէր իլէ սէօլիւ ուղաթմագ ֆաիտէսիլ տիր :

Շայանը տիգգաթ տըր քի , էրմէնի միլլէթի արատընտա պիր ումումի թէրագ. յը տաղիլէսի կէլաիլինտէ , իւլահաթը տինիյէ զի մէտինին փիշրէվի օլմագըըլ կիպի մի չքի պիր փաղիֆէլի Այլահան ի. նաթիթիլլէ տէրիւ հաէ էյլէտիլլէրինի տի. նէն ուլլան էաէն պիր թաղլմ պիլիէրլա էրմէնիլէր տէ պուլունտալար : Պաշլար 40 քիլի իտիլէր , ճիւմէսի տէ սաաէ , մահճուպ , միւթէվաղը , տաւաքեաթ Հա. յլար , խանէլլէրինտէն վէ քիլիսէլլէրինտէն թարա օլունմուշ , մէվգի վէ սալըճա էհէմ միլլէթսիլ : Ալ քիմսէլլէր անլերին սէսինի իշիթտիլէր : Աղլարը օ վագթ վէ պու կիւն անլերին պաշլաաըրը իլըտմէթին վէ գապուլ էյլէտիլի մէպտէնին մաթլապ էհէմմիյէ. թինի անլաաըլար վէ անլայօլլար : Պաղը. լար զանն էթտիլէր քի , պիր գաշ թէհ. տիտամիլ սէօլլէր , պիր գաշ սէրթ կոնդակ , վէ նիհայէթ իէսմի պիր աւաւսօղ անլէրի սիւքիլթէ հիւքմ էտիպ , պիւթիւն հարաքէ. թի տաւաթաւագ տըր : Լաքին մէղքիւր 40 քիմսէլլէր ապա սարսըլմաաըլար : Անլէրին օ կիւնիւն չամաթալարը արասընտա պօղ. տաւաթաւն սէսի՝ հալա նէպտէն նէպէ կիւր. լէյէրէք աքս էտիպ , պիւթիւն էրմէնիլլէրի անը տինլէմէյէ մէճպուր էտիյօր . «Պիզ՝» տէյօր անլէր , «Քիլիսէնին իշխաւնոթիւն. լարընը թէքրիմ էտէրիլ , չէհիտլէրին գա. նըյլէ թագտիւ էտիլմիշ օլան անանէ ի միլլիյէլի (աղգ. աշաւնդոթիւն) քէմալը

Ինձ իրամէն գապուլ էտէրիլ, ումումի քի-
լիտանըն իման ի պարըրնը գապուլ էտէրիլ,
Էրմէնի միլլէթինի պիւթիւն գալպիմիլլէ,
պիւթիւն թուհա մուլլէ ոնվէրիլ: Լաթին
միճառան հիւրիլիթիւնի հէր շէյսէն դըյ-
մէթիլի առաւ Էտէճէյիլ վէ հիշ պիր իշ-
խաննորիւն եւ առաննորիւնը եւ-
խօս Էմըին՝ պիղիմ Էլիմիլզան Քրիստոսըն
Աւետարանընը շէքիպ ալմասընա, եւիտա
պիլ վէ Էվտալարըմըլ միջնորդալ վէ
քստիխտաշլ թուհանի իպտակթիմիլի
ալլ Էթմէք իթէտիլիմիլզան օ շէյլէրին
պիլլէ մանի օրլաթընա միստատէ Էթմէյէ,
ճէյիլ:» Պիր իթիթիրադ վադը օրսաւ խէ,
օ զահիրի վէ մուվտալ գաթ առաւ օրսնա-
պիլլիր: Միլլէթին միւնէվլէր վէ միլիէրադ-
ղը գըմը Էնճամ օ ոնսին մանաթընը ան-
լայաճադ վէ տընը թուհունա իթթիպա Էտէ-
ճէք տիր:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԼԼԶԸՆ ԻԱԶԱԹԸ

Սինա չօրինոտ գլրդ տէնէ տօլաչըպ
քէմիքլէրի պէյապանտա տէրիւմիշ օլան
Խորայէլ գավմը իչիւն Ալլահ տէյօր , «Ղա-
ղապըմտա , Բահալթըմա կիրմէյեհէլէր ,
տէյու եէմին էլթաիմ» : Լաքին «Ալլահըն
բահալթը» նէ՞ տէմէք տիր :

Էվֆերա, Ալլահըն ըսհաթը Այլսահրը
հույսաքրընսս կեօրիւղէն ըսհաթ աէմէք
աիր : Վադասա եօրդընըլդ. նէթիճէսի օ-
լան պիր նէվ ըսհաթըլդ վար սըր քի,
օ Ալլահասս պուընմազ, Ալլահ եօրուընազ :
Լաքին աիկէր պիր նէվ ըսհաթ վար
սըր քի, օ Ալլահտա պուընսուր : Թէքվին
քիթապընտա խիղաթ Ֆիլիլինտէն պահս
էսիլեր իքէն աէնիլմիշ աիր, «Ալլահ իշ-
լէտիյի իշլինի եէտիննճի կիւնտէ իթմամ
իլէ իշլէտիյի իշլին քեսաֆէսինտէն եէտին-
նճի կիւնտէ իսթիրասաթ էլլէտի :» Ալլահ
խիլգաթ իշլնտէ իսթիրասաթ էթտի աէ-

նիկիցօր իսէ՝ պու աղըը պիր իշ կէօրմիւշ
օլան ատէմին պուվէթ սարֆէտէրէք,
թագաթտան տիւշմէսի իւզէրինէ բահաթ-
լաննսօր կիպի պիր իսթիրահաթ տէյիլ
իսի: Ալլահն բահաթը՝ մուսլլան պիր
մագսէս իյիսն իշլէյիս օ մագսէսի իր-
մամ էրմէֆ ճիր: Պու ալէմաէ իշլէմէք-
տէ օլան Ալլահ նասուլ իշլէյը: Գաաիմ
Եռնան ֆէյլէսուֆլարլըն տէտիյի կիպի
պիր թիւն մէվճուտաթ աաիմի պիր հարա-
քէթ մի տիր: Սիէնսէր վէ սաիր հէնի
ֆէյլէսուֆլարլըն տէտիյի կիպի պիր թիւն
մէվճուտաթ գալլըպ էնէն տէնիլ սալ-
պալարը կիպի էղէլտէն էպէտէտէք իէ-
քէմմիւլ վէ ինճիլլ էտէն պիր ալփը մի
տիր: Պու ողէմին պիր էսաաը վաք իսէ՝ օ
նասուլ իշլէր: Գիթուպը մուգատտէս տէ-
յօր «Ալլահ իսթիրահաթ էյլէտի», եանի
օ իրիգաթտա մուսլլէն մագսէպլէր իշլին
իշլէտի, վէ օ մագսէպլէր իթմամ օլուն-
տուգճա քէնսաիս օ իշտէն մահզուզ վէ
մէմնուն օլտա: Թէքէսամիւլ տէնիլէն հալ
իպթիտա վէ ինթիհասը պուլունմայան
պիր տէվը տէյիլ, անճագ մէնզիլ պէ մէն-
զիլ թէրագգը էտիպ կիթաիքճէ էիւքսէ-
լէն պիր ճիւմլէ (սիսքէմ) տիր: Ճահիլ
պիր քիմաէ օրկանճի իւզէրինէ փարմալլընը
գօյուպ պէրտէվտա պիր սէս չըգարլըր:
Պու պիր մագամ տէյիլ տիր: Փիսնիսթ
փարմալլարլըն էթէ պէրի կէզտիրիպ
տուլուր, օ սէտալար տիլքիւշա պիր մա-
գամ թէշքիլ էտէրլէր: Փիսնիսթ մագա-
մը պիթիրտիքճէ իսթիրահաթ էտէր: Պիր
չօճուգ գալէմի էլինէ ալլապ (~~~~~)
չէօյլէ պիր չըզըզ չէքէր: Պունտա պիր
մանա Եօգ սըր: Լաքին պիր տէ իւշ
տալլալը պիր չըզըգ (ա) չէքիպ իս-
թիրահաթ էտէր, վէ տէր ալք: Բէզա-
լէք պիր գաշ Եազը Եազըպ տուլուր վէ
պիր ֆէյիսն օլուր, պաշգա քէլիմէլէրի
տիւզէր վէ պիր իսյարէ Եափար վէ իս-
թիրահաթ էտէր: Պու իսթիրահաթար

հօրպունըւդ ալամէթի տէյիլ, թէֆէքքիւր ալամէթի տիր, մագսէտէր իճրասը նէ- թիճէսի տիր: Իշթէ Ալլահն ըրահաթը պու նէվ ըրահաթ տըր: Ալլահ թապիաթ- տա լայէնդաթի հարաքէթ էթմէյօր, օ օրատա երալը եաղըյօր, ֆիքրլէր տիւզիւ- յօր, մագսէտէր իճրա էաթիյօր:

Իշթէ Ալլահ առէմի առիսի պու նէվ իսթիրահաթա մուգթէտիր խալպ էյ- լէմիշ տիր: Պիր նէհրտէ սու կէճէ կիւն- տիւզ ագար, ըրահաթ էթմէզ, պիր պար- կիր պիր տէյիւրմէնի ագչամա գատար տէճ- տէրիր, պիր նէթիճէ կէօրմէզ. լաքին ա- տէմ իշէր, հարաքէթ էտէր վէ պիր մագ- սէտէ վասըլ օլուր: Սապահըյըն գալգըպ պիր իշին պաշընա կէշէր, պիր ալ իշէ- տիրտէն սօնրա աուրուպ, «Պու իշ էյի օլ- տու» տէր: Ագչամըյըն էվէ կէլիր վէ «Պու կիւն էյի իշ կէօրտիւմ», տէյու իսթիրա- հաթ էտէր: Իսհալլար գուրար, անլէրի էլտէ էտէր վէ աուրուպ «Օլտու, էյի օլ- տու», տէր: Իշէրտէն պիր սէսա պէօյլէ տէր, տիշարտան պու իշէրի կէօրէնլէրտէ պէօյլէ տէր: Վէ իշթէ առէմտէ «Ալլահ ըրահաթը» պունտան իպարէթ տիր: Պու հիսս առէմին էն եիւքսէք իսթիշալարըն- տան պիրիսի տիր: Պու իսթիրահաթը զայ էտէն, իշէյիպ տէ «Պու իշիմ էյի օլտու», տէյէմէյէն առէմլէր՝ էն վիէրիշան քիմսէ- լէր տիր: Անլէր Ալլահն ըրահաթընտան մահրում տըրլար: Պու իսթիրահաթ առէմ- տէ իլահի ունսուրլարտան պիրիսի տիր:

Սանիէն. Ալլահն ըրահաթը՝ պիր սէ Ալլահն ըրահաթը իշիւն հազըրդասըյըր ըրահաթ սըր: Ալլահ քէնտիսի ճիհանտա պէօյիւք մագսէտէր իշիւն իշէտիյի կիպի, առէմի տէ պէօյիւք մագսէտէր իշիւն իսալպ էյլէմիշ տիր: Էրճիյա տէհրլէրէ կէօր վէրիպ օրատա հարաքէթսիզ սու- ըուր, էօյլէ միւրատ էտիրմիշ տիր: Տէրիւ տաթիմի տալլալարը իլէ լայէնդաթի սահիլի տէօյէրէք կիտէր, էօյլէ օլմասը միւրատ

էտիրմիշ տիր: Լաքին Ալլահ առէմլէր իշիւն իսհալլար ետիրպ, մագսէտէր գուրմուշ օլուպ օ անլէրէ էէթիշին տէյու անը եա- ըրաթմըշ տըր: Սառէմին ըրահաթը անըն՝ Ալ- լահն մագսէտիսի պուրուպ իճրա էթ- մէսինտէ տիր: Իսրայէլ գալմը չէօլտէ կէզեր իքէն Մըսըն նէհրի սահիլլէրի- նէ կէրի տէճնմէք եախօս չէօլմը օլա- սիպլէրինտէ եէրլէշիպ ըրահաթ ըրահաթ օթուրմագ իսթէտիլէր: Հալ չու քի Ալլահ անլէրի տիւնեանըն տիւնի հայաթընտա պիր մէրքէշ, մանէվի հայաթա պիր մայա մա- գատընտա գուրմուպ իսթէյօր իտի: Իս- լայէլին ըրահաթը քէնտիլէր իշիւն Ալլահն պու միւրատընը պուրուպ իճրա էթմէլէրի իտի: Հէր միլլէթ իշիւն պէօյլէ տիր, ան- լէրին ըրահաթը մէմլէքէթին վէ էհալինին նէմասը տըր: Պագընըզ չու տիշարըմըզա, միւնպիթ օլալարըմըզ սիւրիւմէյօր, պէօ- յիւք նէհրլէրիմիլլէ տիլկին վուրուլայօր, տէրին մատնլէրիմիլ իշլէնիլմէյօր, ըրահաթ, սաքիթ տիրլէր: Էհալիմիլ չէհրլէրտէ վէ քէօյլէրտէ աթիլ վէ ալարէ կէզիյօրլար: Լաքին պու հալ պու մէմլէքէթ վէ էհա- լիսի իշիւն իսթիրահաթ մը տըր: Խայր, մէմլէքէթ վէ էհալի՝ իշլէմէքլէ ըրահաթ պուրուլար: Էհալի պու տիշարըն գուվլէթ մէնպալարընը զապթ ու թէսիսիր էտէրէք վէ պու տիշարըն գուվլէթլէրի էհալիյէ խըտմէթ էտէրէք ըրահաթ պուրուլար:

Փէրուլէր իշիւն տէ պէօյլէ տիր: Հէր ֆէրա պու տիւնեայա պիր թագըմ գա- պիլիյէթլէր վէ իհթիմալաթ իլէ կէլի- յօր: Հէր պիրի իշիւն պիր իշ վէ պիր մէվգի թէտարիք էտիրմիշ տիր: Հէր քէս քէնտի քէօշէնինի պուրուպ, իշինի իթմամ էթմէքլէ իսթիրահաթ էտէպիլիլ: Հէր ա- տէմ Ալլահն քէնտի իշիւն թէտարիք էթ- տիլի մագսէա վէ իսհալլա քէշֆ էտիպ, անը էլտէ էյլէտիքճէ հայաթընտա Ալլա- հն ըրահաթընը պուրմուշ օլուր:

Կիւնահըլ էօմրլէրէ պագ, պու տիւն-

եատա լայնդ մէվճուտիյէթ մագսէտի պու-
լամայարագ դանաւթարդ վէ իւմիտսիդ
եաշայանլարա պագ, պունլար իսթիրա-
հաթ էտիյօրլար մը: Պիզիմ իչիւն Ալ-
լահնն ըահաթը, Ալլահնն պիզիմ իչիւն
հազըրլատըղը իշ տիր, անը իճրա էթմէք-
լէ օ ըահաթա տախիլ օլուրիդ:

Սալիսէն. Ալլահնն ըահաթը Ալլահն
իչէ պէրապէր էլէ կէյիթիյէն ըահաթ սր: Ալլահն
աաէմէ քէնտի իչիւն կէօթէրիպ կէրի
չէքիլմէմիշ տիր: Ալլահն իսիզաթ իչիւնտէ
քէնտի իչիւն կէօթիւպ սէ ըահաթ էյլէտիյի
կիպի, քէզալիք ֆէրալէրին վէ միլլէթլէրին
էօթիւնտէ Ալլահն կէօթէճէյի իչի կէօթիւպ
տէ անլէր իլէ պէրապէր իսթիրահաթ է-
տէճէք տիր: Յովսէփ թէճրիպէ իլէ օլ-
րաշըր իքէն, Ալլահն անըն եանընտա տու-
րարագ անա ճէսարէթ վէրիյօր իտի, վէ
նիհայէթ օ տէհչէթի թէճրիպէյէ զա-
լէպէ չալրպ նէթիճէսիւնտէ զընտանա ա-
թըլտը իսէ, օրատա Յովսէփ իսթիրահաթ
էյլէտի, զալէպէ ըահաթընը հիտ էտիյօր
իտի: Լաքին օրատա Ալլահն տա անըն եա-
նընտա իտի, վէ Ալլահն Յովսէփէ զալէպէ-
յի վէրաիյի իչիւն վէ Յովսէփ Ալլահն իլէ զալէ-
պէ չալտըղը իչիւն իքիսի պիրիքտէ իս-
թիրահաթ էտիյօրլար իտի: Յօր չէքաիյի
էլէմլէր ալթընտա չապալայարագ, նիհա-
յէթ՝ «Օ պէնի գաթլ էտէր իսէ տէ, պէն
անա կիւվէնիլիմ», տէյու իսթիրահաթ
էտիւնէ, Ալլահն տա անըն եանընտա պի-
րիսէ իսթիրահաթ էտիյօր իտի:

Պօղոս վէ Շիզա Փիլիպպէտէ քէօթէյի
եէյիպ եարալը օլարագ զընտանա աթըլ-
տըղլարընտա, օրատա զաֆէր իլահիսի
թէրէննիւմ էթալլէր, պու իլահիյի Ալլահն
իլէ պէրապէր թէրէննիւմ էտիյօրլար իտի:
Իսթիրահաթ Ալլահնն ըահաթը իտի:

Պու կիւն տէ պէօյլէ տիր, սալահ թարի-
զինտէ հէր չապա, հէր մուհարէպէտէ, վէ
չալընան հէր զալէպէտէ, վէ քէմալա
տօղրու ալընան հէր տալմտա Ալլահն պէ-
րապէրիմլզէ տիր: Իսթիրահաթըմը Ալ-
լահնն տա իսթիրահաթը տըր: Պիզիմ իլէ
Ալլահն տախի ըահաթ էտէր, պիզիմ ըա-
հաթըմը Ալլահնտա օլան ըահաթ տըր: Վէ
իչթէ Ալլահնն ըահաթը պու տըր: Ե. Գ. Գ.

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

Մ Ի Բ Ա Յ Է Լ Ֆ Ա Ր Ա Տ Է Յ

ԵՂԻԱ ԷՅ. Ս. ՊԷՆԷՍՆԻԵԱՆ, ՄԱՐԱՇ

1.

Իլմի վէ ֆէլսէֆի տէրին թէհարրիյաթ
իլէ սատէ վէ տիրի Խրիսթիյան իմանը
պիրիքտէ պուլունամազ տէյու պիր ու-
մումի զիւլիւմ վար տըր: Միքայէլ Ֆա-
րատէյին էօմիւ մէզքիւր գիւլիւմին քիւլ-
լիյէն պիէսաա օլաուլունու պիլֆիլիլ իս-
պաթ էթմիշ օլան պիր չօդ էօմլէրտէն
պիրիսի տիր:

Միքայէլ Ֆարատէյին փէտէրի պիր
տէմիրճի օլուպ, ֆագիր, հէմտէ ումոււմ
սէնաաթաաշարընտան ֆարգլը օլարագ,
զաիֆ վիւճուալը պիրիսի իտի: Ապի մա-
հալը իգամէթի ինկիլթէրանըն Եօրքիյի
հէվալիսի թէփէլէրի արաալընտա օլուպ,
1787տէ Սըրրէյաթ քեափն Նիւնիթըն Պըթ-
տա նազլը մէքեան էյլէտի, վէ Միքա-
յէլ պուրատա 1791տէ տիւնիայա կէլտի:
1796տա ֆամիլեա էօնարայա նազլը մէ-
քեան էյլէտի, վէ պիր էյամ Զարլզ սօ-
գաղընտա պիր արապա խանընըն իւսթ
օտալարընտա իգամէթ էթալլէր:

Միքայէլին մէքթէպէթ թալիմի փէք
ատի նէվտէն իտի: Փէտէրի խաաթալըզ
սէպէպիյլէ չօդ քէրրէ իշտէն կէրի գալըր,
վէ ֆամիլեա չօդ զարուրէթ չէքէր իտի:
1807տէ Միքայէլ 16 եաշընտա իքէն ֆամիլ-
եա Պանոֆօրու սօգաղընա կէօլտիւ, վէ Մի-
քայէլ օ սօգաղտա պուլունան քիթապճը վէ
զաղէթա սաթընը Մր. Բիպօնըն եանընտ
այագ ուշապլըղընա կիրտի, վէ գաղան-
ճըյլէ ֆագիր ֆամիլեանըն թէայիլիւնէ
եարալմ էթմէյէ պաշտը: Պիր ազտան
միւճէլիսիլք սէնաաթընը թահսիլ էտէ-
րէք ուսթանըն: Եանընտա քիթապ պաղ-
լամայա պաշտալը: Պիր կիւն միւշթէրի-
լէրտէն պիրի էնսալիյօրիսիսիս Պրիքա-
նիսիւնըն (Յիւնիւ թապընըն) պաղլանմա-

մըջ ճիւղերին կէթիւրտի, վէ ճիւղէմէք իշի Ծարատէյէ իհալէ Էտիւտի : Կէնճ չը-
րադ քիթապարըն տըշնա Էմէք վէրի
իքէն իշինի տէ գուրտալամամադ Էտէմէ-
տի : Մէյքիւր զիգըյմէթ Էսէրտէ միւն-
տէրիճ իւմի պէնալէրի վէ պախուսուս
Փրօֆ. Բօպինասընըն Էլէքթրիքայա տաիր
պէնտինի մէրաղլէ միւթալաա Էթտի, վէ
պէօյլէճէ պիրտէն պիրէ քէնտիսինաէ իւմի
թէճրիպէ վէ թէհարրիյալթա տօղրու ա-
ճալիպ պիր հալէս տյանտը : Միսիս Մար-
սէթին «Գիմես հադգընտա միւքեալէմէ-
լէր» նամ Էպի վէ թօղլանմը քիթապը
տա Էլինէ կէչէրէք, հարաքէթլէրինի առ-
հա զիյատէ ալէվլէնտիրտի :

Իտարէճիլիքլէ սըթըրաղը պիր գաշ
փէնիլէրլէ (20 փարալըգ ադչէ) պիր Է-
լէքթրիք մաքինապը մէյտանա կէթիւրտի,
քի անտէ հադիգի պիր իւթիւփանէ իւրա-
մէթինի պիր ճամ քեստէ կէօրիւր իտի :
Պու արատա ըէամ չէքմէքլիյի Էօրէնտի :
Ֆիլիթ սօգաղընտա Մր. Թէյթըմըն իրաա
Էթտիյի իւմի նութօղլարա տէվամ Էտէր,
վէ տինլէտիյինին խիւլաաաընը տէֆթէրէ
Էաղար իտի : Պու միւնտտէպէթլէ քէնտի
կիպի իւմի թէճրիպէլէրէ հէվէքիար ա-
խէր պիր կէնճ իլէ տօթթըւգ փէյտա
Էթտի, վէ իքիսի ալթը առէտ Էարըմ
փէնիլիքլէրլէ տյի գըլթատա Էէտի առէտ
թութեա փարչալարընտան պիր վօլթա
պաթէրետաը Էափտըլար : Պիր կիւն իալը-
խա հպլը տօթթ Ծարատէյէ Բօյիլ ինս-
թիթիւլընտա Սըր Հըմֆրի Տէյլինին քիմես
իւզէրինէ իրաա Էթտիյի պէլաղաթընութգ-
լարը տինլէմէք իշիւն պիր տուխուլիյէ
պիլէթի վէրտի, վէ կէնճ՝ աէօրթ կէճէ
միւթէվալիյէն օ նութօղլու տինլէմէյէ կիթ-
տի : Պու վաղըա Ծարատէյին Էօմրիւնտէ
մուհիմ պիր նօթթա իտի : Կէնճ քէնտի
քէնտինի պիւսպիւթիւն թահալի իւմէ
վաղֆ Էթմէք իսթէտի, վէ պու արղու-
սունու Սըր Հըմֆրի Տէյլիյէ պիր թէզ-

քէրէ իլէ պէյան Էթտիյինտէ, միւմաի-
լէյհտէն փէք քէրիմանէ վէ ճէաարէթպալիւշ
պիր ճէվապ ալտը :

Սըր Հըմֆրի օլ զէմանտա ալիմլէրին
փրէնտի սալըլըպ, թէվէճճիւհ վէ հիմա-
յէտի փէք գըյմէթլի թութուլուր իտի :

Միւմաիլէյհին թալիլիյէտի իլէ Ծարա-
տէյ Բօյիլ ինսթիթիւլընտա հէնուլ վէ-
ֆաթ Էթմիլ օլան Ուիլեմ ֓էյնին Էէ-
րինէ 1813 Մարտ 1տէ մուալին թալին
օլընտու : Հէնուլ 22 Էալընտա օլան Մի-
քայէլ պուրատա քէմալը զայրէթլէ չա-
լըլըր իտի : Գուտրէթի տէրէճէսինտէ օ-
լան քիմեսալի թէճրիպէ վէ թէրթիպլէր
քէնտինէ իճրա Էթտիրիլի, տահա մու-
հիսլէրինտէ իսէ ութթատը Տէյլիյէ մուա-
վինիլի Էտէր իտի : Պու իշտէ ութթատը-
նըն Էօրնէյի իլէ իշթիյաղընըն գուվլէթ-
լէնէճէյի, վէ անըն մալիւմաթ վէ թէճ-
րիպէքեարլըլը սայէսինտէ քէնտիսինին
զիյատէսիլլէ թալիմ օլընուպ իլէրի կի-
տէճէյի թապի իտի :

Ալթը ալ ոճըա (Հօկտ. 13տէ) Սըր
Հըմֆրի կէնճ Ծարատէյի քէնտինէ Էօլաաշ
աղարադ Էվրօիա գըլթապընտա ուզուն պիր
սէյյահաթա չըգտը : Պու ֆուրսաթ կէն-
ճին մէրաղընը քէպքիլէթտի, ֆիքրինի
կէնիլլէնտիրտի քէնտինի մէշհուր ալիմլէր
մէհաֆիլինէ իտիալ Էյլէտի, տիկէր մէմ-
լէքէթլէրտէ ճարի օլան թէֆթիլ ու թէ-
հարրի ուսուլարընա անը վաղըֆ գըլար,
վէ տիկէր լիսանլար թահալիինէ Էօլ աշտը,
պու չէյլէր իսէ Ծարատէյի զայլէթլէ ֆաի-
տէլի օլտու : Սէյյահաթ Էանապընտա իւմին
պաշգա տաիրէլէրինի տէ միւթալէա Է-
տէր իտիյտէտէ, Էն զիյատէ իւմի քիմես
տաիրէսինտէ աճալիպ տուրէթտէ թէրադ-
գը Էթմէքտէ օլտու : Կէրէք հիյն ի սէյ-
յահաթընտա կէրէքսէ ալտէթիլինտէն ոճն-
րա Սըր Հըմֆրի Տէյլի Ծարատէյի իտու-
սուտի տէրպլէր վէրի իտի : Ծագաթ պի-
րագլտան չակիւրտ խօճաաընը կէչմէյէ պաշ-

լատր : չէօլէ քի դըսա պիր միւտտէթ Սըր Տէյվի՝ Պարատէյէ դարչը հառէտ պիւլէ թաշըր իտի : Լաքին կէնճին սատէ գալպի , թաթըր թապիաթը վէ մուալլիմ վէ վէլի ի նիմէթի օլան դաթա դարչը հիտու իպրազ էթտիյի տէրին թէհալլիւր վէ ճիտտի թէչէքքիւլիւ օլ նախօշ տուլլույու թէզիյէ մահվ ու իզպէ էթտի :

Պարատէյ՝ ալէնէն իլմի նութգլար էթմէյէ պաշաարդընտա չէօհրէթի տէրհալ տէրէճէ ի զայէյէ էրիշտի : Փրէնպէր , լօրտար , զապըթան , ալիմէր , հաթթա մօտափէրէսթլէր , վէլհասը հէր սընրփ էհալի անըն նէ տէյէճէլինի տինլէմէք , վէ նէ ետփաճաղընը կէօրմէք իչիւն հասրէթլէ գօշալլար վէ իչինտէ նութգ էթտիյի մէֆրէթ պինալը խընճախընճ տօլտուրըրլար իտի : Անըն գօնֆէրանսլարըյէ ամէլի թէճըրիպլէրի արասընտա քեամիլ մութապագաթ պուլունուր իտի : Միւթալաար տուրու վէ իփատէսի թամմ օլարազ , թէսափուլըրաթընը միւսթէմիւնա հաթթա քիւչիւք չօճուզլարա քեամիլէն անլատըր իտի : Կէթիւրտիյի միսալլարտա ըապըթասըղըրգ եա սէհվ կէօրիւլմէզ իտի :

ՄԵՔԹՈՒՊԼԱՐ

Բահնիւլմայա . —

Ճնէչըք իլէ վաթանա պիր խըղմէթի աղիմէտէ պուլունաուզունուզ Բահնիւլմա ճէրիտէ ի ֆէրիտէսի հաֆթա պէ հաֆթա զիվէր ի տէսթ ի մէարիֆիէյվէրան օլարազ դարիյունուն ախլազընը թէհզիպ , էֆքիւարընը թէնլիր վէ մալիւմաթլարընը թէզիտա էթմէքտէ իքէն , էվատը վաթանտան նիչէլէրի ալէմի մաթպուլաթտա հագիյի պիր գուլաղուզտան , պիթարաֆ պիր Բահնիւլմատան մահրում օլարազ , հէր ըասթ կէրտիքլէրի զազէթալը օգույուպ հէր պիրինտէ պու կիւն նէչր օլունան հալաաթիին եարըն թէքզիպ օլունա

տուղունու , հէր պիրինին խուտուսի պիր ֆըրդա , փարթի վէ եա գլիւպին միւրէվվիճ ի էֆքեարը օլտուղունու , Սիւնկիւնիւն տէտիյինի , Սիլահըն վուրաուղունու , Պալլաւնըն քէստիյինի , վէ տահա նիչէլէրինին զաֆա փաթլաթտըղընը կէօրէրէք նէ օգոյաճաղլարընը վէ նէյէ ինանաճաղլարընը շաշըրմիշ գալմըշ տըրլար : Պիր գունտուրա պօյաճըպընը պիլէ «Յէնի նէ վար ,» մէրազըյէ զազէթա օգումազ սէվտասընտա պուլունաուղու պիր սըրատա Բահնիւլմա ալէմի մաթպուլաթտա թուլու էտէրէք , վէ պիր չօգ զազէթալարըն միւսթէլա օլտուլու թարաֆաարըրգ մալաղընտան արի օլարազ , Էվրօփատա , Սմէրիգատա վէ թիւրքիատա նէչր օլունուպ , հէր քէս քէնտի տէտիյինի էրթէսի կիւն թէքզիպ էթտիքտէն սօնրա տնլէրի պիւթարաֆըրգ սիւզկէճինտէն սիւզէրէք «Ահվալը հաղըրէ» ի սիյատիյէտէն , էվատը վաթանը խապէրտար էթտիյի կիպի , թաշտըրը նամա լալըզ տինի , ախլազի , ֆէննի վէ իճթիմաի պիր չօգ մէզպլէր նէչր էտէրէք , շու պիր դաշ ալլըզ դըսա հայաթը իչինտէ քէնտի մէվճուտիյէթինի ալէմի մաթպուլաթտա հիտա էթտիտի :

ՏՕԳ. Ի. Մ. ՓԱՎԼԻՍԻՍ

Սիլի (Գօնիա)

Էվէրէֆ-Մէնէսէսիւնսէն Ս. Կ. Թուրսեան էֆէնտի՝ Դալէրիյէ ճիվարընտաքի մահալլարըն միւղթէտիր թապիպ վէ ճէրահլարա աղիմ իճթիյաճը պուլունաուղունու զիքը էթտիքտէն սօնրա , Էվէրէք վէ Ձինճիտէրէտէ պուլունան էյթաթանէլէրտէն տօլալը պիր ճիհէթտէն պէյանը թէէսիւֆ էտիյօր : Մր. Պարպըրըն Էվէրէքտէրի էյթամիսանէսինտէ 150յի միւթէճալլիզ էյթամա թալիմ ու թէրպիյէ վէրիլիպ , անլէրին գալըրըրիադտա օլտուղու իչիւն թէչէքքիւր , վէ լուրին պու չօճուզլարա էրմէնի լիտանընըն թալիմ էտիլմէտիյի , վէ ազգալիւն հիտիյաթլա

ընդն փերվերտէ Ետիւմէտիյի իշիւն էսէֆ պէյան էյլէմիշ տիր : Քէզալիք Զինճիտէ-րէտէ Միա Կըրպըրըն թահթը խտարէսին-տէ պուլունան էյթամիսանէտէքի 200 դա-տար Էրմէնի չօճուզլարըն մուհապպէթլէ գայրըլըպ պիւթիւն միւէսսէսէնին թէմիզ վէ միւնթազամ հըֆզ օլունաուլունտան տօլայը պէյանը թէչէքքիւր էթմէքլէ պէ-րապէր, պու էյթամըն ազգային թալիմինին իհմալ օլունաուլունտան տօլայը էսէֆինի կէօթէրիպ, կէրէք մուալին նազըրըն կէ-րէք տիկէր մուալինըրին էքսէրինին Բում օլմալարը միւնասիպէթիլլէ, մէքթէպտէ Էրմէնիճէ հիշ իսթիմալ օլունմամազտա իտիյինի զիքը իլէ, ագալի օրայա մուգ-թէտիր պիր Էրմէնիճէ մուալիմին թալի-նին թափսիյէ էտիյօր :

Զէյթունսան Վեր. Ա. Յ. Յարութիւն-եան, Խաչիկ էֆ. Քառուկեանըն (Խաչ-ֆար) Աշխատանքաւ վէ ժամանակաւ նէշը էյլէմիշ օլտուլու պէնայէրտէ սալթ հասէտ վէ առաւթ ճիսսինտէն սէվզ օ-լունարադ պիէսաա իֆթիւրալարտա պու-լունաուլունը զիքը իլէ, քէնտիսինին Կի-լիկիա Միուքիւն մէճլիսինտէ վալիտէ քիլիսէյէ հապարէթ վէրէն պիր քէյամուա պուլունմատըզընը թէէյիա, վէ իանէ մէ-սէլէսինտէ քէնտիսին իսթիզամէթինին կէրէք Մարաշ Առաջնորդ վէքիլինին, կէ-րէք սաիր Լուսաւորչական վէ ֆրօթէսթան միւթէպէր զէվաթըն շէհատէթիլլէ իսպաթ օլունմուշ օլտուլունու թէքրար էյլէմիշտիր :

Մուհնուսունսան Ս. Յ. Զօրլուեան էֆ. Եազըյօր քի՝ «Օն պիր սէնէ մուգատ-տէմ Լուսաւորչական Յարութիւն Գու-յումճեան՝ Փրօ. Կիւլեանի Պալեան իլէ իէզէվիլիւճ էյլէտիլէր : Յարութիւն 7 սէնէ միւթէմատիյէն (2 սէնէ Մուհնուսունտա, 5 սէնէ Մէրսին վէ Թարսուտա) անը ֆրօթէս-թան քիլիսէսինէ կիթմէքտէն մէն էտէր :

Կիւլեանինին զամիրի րահաթսըզ օլուր իսէ տէ, պէլքի մուհապպէթլէ զէվճինի գազանըր իւմիտիլլէ սիւքիւթիւ իսթիյար էտէր : Իքի սէնէ մուգատտէմանը թէպտիլի հալա իշիւն վաթանը օլան Մուհնուսունա կէթիլիպ, քէնտիսի թէքրար իշինէ, Մէրսինէ կիտէր : Պու սօն վազըթլարտա զէվճէսի Ատանայա կիթտիյինտէ օրատա ժողովարանա կիթմէմէսի իշիւն էմը վէրիպ, «Կիտէրսէն սանա պազմամ, սէնի թէլք էտէրիմ, հիշ առլա կիթմէյէճէքսին» տէ-յու թէհտիա էտէր : Նիհայէթ պիր կիւն օրայա կիտիպ «Պյէն էր իմ՝ թէնճէ պա-նա քեամիլէն իթաաթ էյլէտիլին կիպի, ճանճա տա իթաաթ էյլէմէլիսին» տէյու էմը էտէր : Կիւլեանի կէօզ Եաշարը իլէ րէճա էտէր քի Ալլահա մէսուլ օլան ճա-նընա միւտախալէ էյլէմէսին, հաթթա քէնտիսի գուրչունլէ վուրմադընա րազի, լաքին զամիրինի քէնտիսին հիւքմիւ ալ-թընա գօյմազա րազի օլմատըզընը թէք-րար պէթէքրար րէճա իլէ պէյան էտէր-իսէ տէ, օ գապուլ էթմէզ : «Եա էվաէն կիթմէլիսին՝ Եա ժողովարանա հիշ կիթ-մէմէյէ սէօզ վէրմէլիսին», տէր : Կիւլ-եանի արթըզ քէնտի զէվճինին իթալէ ի լիսան վէ սէրթ մուամէլէսինէ թէհամմիւլ էտէմէլիպ վալիաէսի օլան տուլ գարը Մարթանըն էվինէ կէլիլ : Տէօրթ կիւն սօնրա «Կիտիպ պիր տահա րէճա էտէյիմ պէլքի մէրհամէթէ կէլիլ», տէյու գօճասը-նըն էվինէ կիտէր : Գօճասը «Նիշլէն կէլ-սին», տէտիյինտէ «Պուրաա գալաճա-լըմ» տէր : Թէքրար՝ «Կիթ պունտան» տէր իսէ տէ, օ «Պուրատա գալմագ իս-թէրիմ», տէտիյինտէ Յարութիւն՝ Կիւլեա-նինին գօլունտան թութուպ անը տըշարը պրազըր : Ֆէրտաուր կիւն Օգոստ. 13 տէ իքի չօճուզունու (10 վէ 5 Եաշընտա) վէ է-վին էշեալարընը արապայա գօյարադ Ա-տանայա Եօլմու օլուր : սէֆիլ վէ շաշգըն Յարութիւն նէ էթտիյինի վէ օյաճազըն պիլմէյէրէք, կէօյա թէքրար թէէհհիւլ է-տէպիլիլիմ իսիւլեասը իլէ պրազըր կիտէր :

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Արևանիա — Ֆրանսա իրիշափր. — Տէօրթ այ սիւրէն պիր միւսահէպէտէն սօնրա, Արմանիա իլէ Ֆրանսա արասընտա Մարօզ վէ Գօնիօ մուահէտէլէրի Նոյ. 4տէ իմզա էտիլմիշ տիր: Մարօզ մուահէտէսինտէ՝ Արևանիա՝ մէզքիւր մէմ-լէքէթտէ քէնտինին իզթիսասիլէտէն պաշպա պիր մէնֆասթը պուլունմատըղընը, վէ Ֆրանսանըն Մարօզ իւզէրինտէ քէնտի հիմայէսինի թէէմին էթմէսի իչիւն ապէրի, իզթիսասի վէ իճրաի հէր նէվ վէսաթի իսթիմալա հուրը պուլուն-տուզունու գապուլ էտէր: Տիկէր թարաֆասն Ֆրանսա քէնտի հիմայէսի թահթընտա՝ Մարօզըն թիճարէթինճէ վէ մասէնլէրինճէ պիթմա-րաֆանէ հուրիլլէթի թէէմին էտէր, թանճիէր-տէն Ֆրանսա գասար իսթիսասի էտէն շմէնտըֆէր իսաթթընը վէ տիկէր եէնի իսաթթարըն իսա-րէսինտէ պիթարաֆ պուլունմազըղը իլան էտէր, Ասիլլէ տաիլլէսինճէ Ֆրանսանըն նազարէթի թահթընտա մուլազգաթ պիր հաքէմ հէյէթի թէտարիք էտիլլէճէք, վէ Արմանիա՝ գօնսօրօխա-նէլէրաէթի մէզքէմէլէրին լալլընա միւսաստէ էտէճէք, սէվահիլտէ պալըզ ալլամազ հուզու-գու թէէմին էտիլլէճէք վէ գաիալը իսիլլէլէր աշըլանազ: Գօնիօ մուահէտէսինէ կէօրէ, Ֆրան-սա քէնտի Գօնիօսընտան պիր մըգատար Արմա-նիայա թէրք էտիլլ, Ուպանկի վէ Գօնիօ նէ-հիլլէրի սահիլլնտէն Արմանիայա պիրէր նօղթա վէրէճէք տիր: Արմանիա տաիի Ֆրանսայա Գա-մէրունըն Շիմալ զըսընտան քիւչիւք պիր գըթիա վէրիլլ, Ֆրանսա միւսթէմէքէսինի Պէ-նու նէհիլ իլէ տէնիլլէր րապթ էտէճէք տիր: Մարօզտա Ֆրանսանըն Իսփանիա իլէ իթիլաֆա կէլմէսինտէ Արմանիա միւսաթիլլէ էթմէյէճէք, քէզալիք Արմանիանըն Իսփանիաստան՝ Իսփանիա կիլնէսինի, եալսու Գամէրունըն գալընտաքի տալարը արմազ իչիւն կիրէճէյի փաղարըղաֆրան-սա միւսաթիլլէ էթմէյէճէք տիր: Պու մուահէտէլէր իմզալանտըգտան սօնրա՝ թաստըզ իչիւն հէր իքի տէլլէթին փարլամէնթօլարընտա վէ սօնրա մէզքիւր մուահէտէլէրէ, ալազա վէ մէնֆասթ-լարը պուլունման տէլլէթլէրէ թագտիմ էտիլլէ-ճէքլէր տիր: Պու մուահէտէսին իմզալանմասը իւզէրինէ Արմանիանըն միւսթամէրաթ նազըրը Հէր Վօն Լինտէգուիթ, վէ անըն րէֆիզի Հէր Վօն Տանքէլմէն իսթիֆալարընը վէրմիլլէր տիր:

Պունարըն իսթիֆասը Շօլիկիսք Արմանիայըն պու փաղարըղտան մէմուռն գալմատըղարընտա պիր ալամէթ տառ օլունմազտա տըր: Արմա-նիա հիւքիւմէթինին պու մուահէտէլէրի Բալսէ-թալըն հուզուլունա կէթիլլմէյէճէյի տէ րիվա-յէթ օլունույօր: Արմանիայա թէրք օլունման տ-րազի 180,000—250,000 միւրէպպա քիլօմէթրօ վէ էնալիսի 1,200,000 վէ սէնէվի թիճարէթի 400,000—480,000 Ինկիլիզ լիլասը թալմին օ-լունույօր: Արմանիանըն Ֆրանսայա թէրք էթ-տիլի արալի 14,000 միւրէպպա քիլօմէթրօ օ-լունույ, Ֆրանսա պու եէնի արազիտէն քէնտի միւսթամէրէսինտէ պուլունման Պէնու նէհիլնէ կէզմէք իչիւն Արմանիայա աիա օլան Սօս Բէպի ըրմաղընտան միւրուրա հուրը օլաճազ տըր:

Չին ինգիլիսպը.— Չին իստանը ճէնուպու տօղրու թէվէսիւ էտիլլ քէսպի վէխամէթ էյ-լէմիշ տիր: Էլվէլա՝ մէրքէլի հիւքիւմէթ տը-լարա տփվը ումուսի իլան էթտի իսէ տէ, ֆաի-տէ էթմէտի, նիհայէթ Հօկոտ. 30տա իսիէրաթօր պիր Իթիլաֆնամէ նէչը էտիլլ անտէ՝ իւչ սէնէ-տէն պէրու (իսիէրաթօր զաթէն պէշ հաշընտա պիր չօճուզ տըր) էնալիլին մէնաֆիլի իչիւն իչլէմէք իսիէմիշ իսէ տէ, մէմուրիլլէթտէ պուլունման տաէմէլլին լիլազաթիլլըղը սէպէպլինտէն տնլէր թարաֆընտան իլլֆալ էտիլլիշ օլաուզունը իթի-րաֆ էտէրէք, չիմաի իլլիլաշաթտա գալան կիպի գալիւշան մէմէքէթի թէսքին իչիւն է-հալինին մուսվէնէթինի թալէպ վէ քէնտինին մէմէքէթի իլան էթմէյէ հաղըր օլաուզունտ եէմին էլլէմիշ տիր: Լաքին պու իթիլաֆնամէ տաիի իստանը թէսքին էտէմէմիշ տիր: Հիւ-քիւմէթ ապէրլէրի իլէ աղըր արասընտա Հանգօտա մուհարէպէ տէվամ էլլէմիշ, ապէր-լէր չէհրէ կիլիլա տնը աթէչէ վէրմիլլէր վէ պիր իսապէրէ կէօրէ, չէհրին հաղըր եանմը տըր: Նուան-Շի-Գայ՝ հիւքիւմէթին տաղարը թէսիլի էթմէք պապընտաքի թէքիլիլին գապուլտա թէ-րէտուլա էտէր իքէն, քէնտինի Փէքինէ տա-վէթ վէ պաշ վէքալէթի թէքիլիլ էթմիլլէր, լաքին Նուան պունտա տա թէրէտուլա էթմիշ տիր: Պաղըրըն գաննընճա, օ՝ պու թէքիլիլ իսիլլէրաթտան տէյիլ, անճազ էնալինին մէ-պուպարը թարաֆընտան կէլմէսինի իսթէտիլի իչիւն անը րէտտ էթմիշ տիր: Պաշ վէքալէթին պիր Մանչույա տէյիլ տէ պիր Չինլիլլէ թագտիմ էտիլլէսի, վէ պաշ վէքիլին քէնտի իսթէտիլի տաէմէլլի գապլինէյէ ալմալա հուրը օլաուզ Մանչու հիւքիւմէթինին տիւշմէսինէ պիր ալա-

մէթ ատոտ օլունույօր: Պու աբաւա մէճիս ի ումուճի տէ ագա էտիլմիշ օլուպ, մէշուլթիյէ-թին քեամիլէն թէէսիսինէ սայ էտիլմէքտէ տիր: Եուան-Շի-Գայ՝ գրալի մէշուլթիյէթ էսաւը իւ-գէրինէ տալարլա ուզլաշմաղա չալըշաճալընը պիտիրմիշ: Մէճիս ի ումուճի Մանչուլարա վէ-րիւմիշ օլան իմթիլալարըն վէ իսաւըմլար իտա-րէսինն լաղվընը վէ մէշուլթիյէթէ մուլալիը օլան պիլճիւմիէ գաւմանիյինն ֆէսիսին թալէպ էտիլարլար: Պարզը շէնրէրտէ Մանչու էհալինին գաթիլ ու թէյէֆ էտիլտիքլէրի իսալէր վէրիլի-յօր: Մէճիս ի ումուճիինն պու թէքիֆլէրինն իմիէրաթօր գապուլ էտիլպ, մէշուլթիյէթի պու-թիւն մէմէքէթտէ իլան էտէճէլինն վաւ էյլէմիշ տիր: Պունուռն իւզէրիննէ մէսուլ պիր հիւքիւմէթ թէքիլիննէ վէ իմիէրաթօրն մասալ վէ մէսու-րիֆաթնըն գօնթօլ էտիլմէսիննէ գարար վէ-րիւմիշ տիր: Մէճիս ի Միլլի 19 պէնտտէն իպա-րէթ պիր Գանուռնը էսաւի գալէմէ ալըպ անը իմիէրաթօրա գապուլ էթալիրմիշ տիրէր: Պու Գանուռնը էսաւի՝ գրալի մէշուլթիյէթ էսաւարը իւզէրիննէ միւլէստէն օլուպ, հաքիւմիյէթի Ման-չուլարըն էլինտէն ալարագ էտիլիյէ վէրմիշ տիր: — Պու սուրէթլէ էսքի ռեթիւն քեամիլէն տէվրիլիշ սայըլըյօր: Մաքա Շուլը Նամ Ալմանիսը Ինկիլթէր-րանըն Պանրիյէ տալրէսի հազգընտա խաֆիյէն մալիւմաթ թօփալըպ Ալմանիս հիւքիւմէթիննէ կէճուտէրմիշ օլմագ գապահաթըլլա իթհամ էտի-լէրէք, էքտէթէր մէհքէմէսինտէ 21 ալ մահպու-սիլթէ հիւքմ օլունմուշ տըր: — Ինկիլթէրրա-տա չօճուգլարա մախտուս պիր եէնի իսաթալըգ վուհուր էթմիշ օլուպ, իլլէթ ի մէքիւրէրէ չօ-ճուղուն ճուրկա քէմիլիննէ թէէսիլ էտէրէք անը քէթթիւմ էտիլյօր իմիշ: Պաղը շէնրէրտէ սարի պիր հալ քէսպ էտէճէլինտէն գօրգուլմագտա տըր: — Իրանըն մախու Շահը թէքրար թիւրք-մէնլէրի պաշընա թօփալըպ ֆաալիյաթա պաշ-լամըշ տըր: Սալար-էտ-Տէվլէ՝ Պարուճիրա ճի-վարլարընտա եէնի օրտու թօփալմագտա տըր: Շահը մախուլըն պու հարաքէթինն Բուսիա հիւքիւմէթինն միւստատէլի պուլունտուղու, հաթիւմ անա մուալէնէթ էթտիլի պիլէ ըրվա-յէթ էտիլմիշ իտէ տէ, թասաղգ էտիլմէմիշ տիր: Ինկիլթէրրանըն ճէնուպի Իրանա չըգարաղը տաքէր 400—500 գաւտար տըր: — Իմիէրա-թօր Ուլիլէլմ Շարգի Աֆրիգանըն Ալմանիս միւսթամէրէսինտէն ալտէթ էթմիշ օլան իքի Գաթիլիք միսիօնէրլէր իլէ կէթիւլիւրքէն տէմիշ քի, «Աֆրիգա պինճիլէրինն տին թալիմ էտիլ-

մէլի, լաքին անլէր տին պուսալար օլմամալը-լար: Ատէմէրին տին օլմալը, լաքին իլլէրի տէ օլմալը տըր:» Կէօյա պուստան սօնրա Իմ-փէրաթօր՝ միսիօնէրլէրի Իպամիլիթէ գարշը թէշ-վիգ էտէրէք, «Եօգտա Իպամիլիթ գօնիալար իլիւն պիր թէնիլքէ մէնպաղ օլապիլը,» տէմիշ իմիշ: Լաքին Իմիէրաթօր թարաֆընտան պու իֆաաթէ թէքգիլ էտիլմիշ տիր: Միւշարիլէյհ տահա զիյատէ մէքքիւր միսիօնէրլէրի Իպամի-լըն շէվգ ու զայրէթինտէն տէրա ի իպրէթ ալ-մաղա սէվգ էյլէմիշ տիր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Ազգ. Ժողով՝ Նոյմ. 3 Ճիւմա կիւնիւ 78 ա-գա հաղըր օլտուղու հալտէ Ագարեան էֆ.նին թահթը ըրիյասէթինտէ աչըլմըշ տըր: Սատրա-գամըն նէգալինն կէճուտէրլիյէն մուլթիլիթ մէճ-լիստէ Փարլամէնթ ալաւընտան պիր էրմէնիլինն պուլունմամալընն սէպէպի սիւալ էտիլտիլինտէ, Տեղապահ Սրբաղան՝ տալէթնամէնին քէնտիննէ փէք կէճ եէթիլտիլինն վէ պաղը քիսէլէրէ հէ-յէթէ ըէֆաղաթ էթմէլէրի իլիւն միւրաճաթ էթմիշ իտէ տէ, իճապէթ էտէն օլմատըղըն վէ վազթըն միւստատէսի օլմատըղ սէպէպտէն իւ-թիճալ էյլէմէք լաղըմ կէրալինն վէ պիր մէ-սուլիյէթ վար իտէ քէնտի շախարհա սիւս խո-յինն պէյան էյլէսի: Տեղապահ Սրբաղանըն պու իֆաաթէսիննէ գարշը պաղը Երեսփոխանար՝ էօյլէ պէօլիւք պիր հէյէթէ հէր օլուր օլմագ աաթմին ալընմաղը, վէ պիր էրմէնի մէպուլըն պուլուն-մամաղը հայսիլէթ վէ մէնֆաաթը միլլիյէյէ մու-վաֆըգ տէյիլ տիր, միւնասիպ տաթմ պուլուն-մատըղը թաղտիրտէ Փաթրիգլսաննէ գափուճու-տու իլէ մի Սատարէթէ կիտէճէքսինիլ տէյու իֆատաթտա պուլունտուլար, Նիհայէթ պէօյլէ պիր տիգգաթըղըղըն թէքէրրիւր էթմէմիսի իթթար էտիլէրէք, Կաթողիկոս ինթիլտալընա իլթիլրաք էթմէք իլիւն պասգամաւոր թայիննէ պաշանտը: Կէչէն իճթիմատա, Աղեքսանդր Փա-նտեան էֆ. 26 վէ Օննիկ էֆ. 2իֆթէ Սարրաֆ 25 ըէյ գապանմըշ իտիլէր: Պու տէֆա Կեդրոնի Խոքալիցուքիւն ազալարը էվլէլէն պիր անլա-լըշա կէրմիշ օլտուգլարընտան, քէնտի ըէյլէրիննի գանիսալարը օլան 2իֆթէ Սարրաֆ էֆ.յէ հասը էյլէտիլէր վէ նէթիճէտէ Փանտեան էֆ. 34 վէ Օննիկ 2իֆթէ Սարրաֆ էֆ 45 ըէյ գապանտը-շու հալտէ, Օննիկ էֆ. 2իֆթէ Սարրաֆ կաթո-ղիկոսական պասգամաւոր սէյլիմիշ տիր: Սօնրա բուհպան երեսփոխանարտան էքտէրիյէթ ի մուլ-

լուգա իլէ ինթիխապ օլունանլար մէծիս ի Միլլի թարափընտան թաստըգ էտիլիպ, պու սուրէթլէ էքսէրլիյէթ գաղանմամըլ օլանլար լէտտ օլունաուլար, թաստըգ օլունանլար՝ Տ. Տ. Ներեցեան վէ ձէվանիրճեան Սրբազանլար վէ Ղեւոնդ Դուրեան վէ Տիրայր Մարգարեան վարդապետէր տիր: — Աթիտէքի ֆըզբայը՝ Պրուսա Առաջնորդընն՝ Փաթրիգիսանէյէ ետաղըրդ պիր մէքթուպսան իգթիպսա էտէրիզ, «Շէհրիսիզ վէ էթրափընտաքի քէօյլէր՝ գօլէրա իլէ ուղրաշարդլարը կիսի, պիր տէ գաթիլ վէ էշգըյատան պուշ ալամայօր, պունար արատա պիր ճինայէթ ետվըպ տաղա չէքիլլօրլար, լուքին ճէզալարընը պիտուշ էրմէնիլէր չէքիլլօր: Ժանտարմալար զէվալըլ էրմէնիլէր թէվիգիֆ էտիպ զալիմանէ տէօյլլօրլար: Ճէմաթ գօրգուսունտան արշարը չըգամայօր, վէ օվատաքի գըշ մահաուլաթը չիւրիւլիւպ թէլէֆ օլլօրլար: Բէօյլէրտէ իճրա էտիլէն պու ֆէճայի իչիւն կիտիպ օ մահալարըն միւտիրնէ իշթիքիս էյլէալիմաէ, քէնտինէ րէսմէն միւրաճաթ օլունամտըր իչիւն քէնտինին պիթարաֆ տուրաուլունու պէյան էյլէտի: Պունուն իւզէրլինէ գաթմազամա միւրաճաթ էյլէտիմ. պէօյլէ չէյլէրին թէքրար վազը օլմայաճաղընա վաս էյլէտի:» — Տեղապահ Սրբազան էվվէլէի կիւն Տախիլիյէ նաղըրը ձէլալ պէյի զիյարէթ էտիպ, էրմէնիլիման աւվալը, արաղի վէ Հաւան պէյլի քիլիտէսի մէսէլէլէրինաէն սլահա էյլէմիշ, նաղըր պէյ տէ պիր թաղըմ վատարտա պուլունտարազ պու մէսէլէլէրի միւթալտա էթմէքտէ օլտուղունու, վէ եազընտա անլէրի մուվաֆըզը մաթրուպ պիր սուրէթտէ թէսվիյէ էտէճէյնի պէյան էյլէմիշ տիր: — Մուշտան Փաթրիգիսանէյէ վարիս օլան պիր թէլէզրաֆնամէյէ նազարէն՝ վառէնին 6 այ թէմտիտ էտիլմէսինէ րալմէն, մահալլի հիւքիւմէթ մէքիաթիպ ի միլլիյէ մուալլիսիլէրնաէն առքէր սրնազտա սըր: — Վան հէվալիսինին պէլաըր օլան Սաիս ալլէնէլէրինաէն պէլլիլէրի ետրալանմըլ օլտուղու սէպէպտէն Իրան թարափընտա իլթիճա էյլէմիշէր տիր: — Կիլիկիա էյթամ վէ տուղարընա թախսիս էտիլէն պիր միլիօն դուրուշուն պու սէնէքի պիւտմէյէ կէչիլիմէսի պապընտա Փաթրիգիսանէ թարափընտան վէրլիլէն թագրիլլէր նէթիճէսիզ գալմըլ օլտուղունտան, Բաղ. Ժողով. միւրաճաթըն թէքրար էտիլմէսինէ գարար վէրմիշ տիր: — Հալէպտէ միլլէթ էմալընտան օլան արաղի իւզէրլինտէ, ժանտարմա գօմանաարըրը թարափընտան տիւրը, վէ սաիրէ պի-

նալար ինչա էտիլմէքտէ օլտուղու իսթիխապար էտիլմէսի իւզէրլինէ, Բաղ. Ժողով Սալիյէ նէզարէթինէ միւրաճաթ իլէ մէզքիւր ինչաթըն թաթիլ էթարիլմէսինի թալէպ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր: Նիւ Եօրքսա նէչր օլունան Արազաճ զալէթասընըն մաթպատաը քեամիլէն ետնմըլ տըր: — Վան Առաջնորդը Սարաճեան Յովսէփ Արքեպ. Սաման թարափընտան առաջնորդ ինթիխապ օլունմըլ տըր: — Մէարիֆ վէ սաքէրլիք մէսէլէլէրինէ տաիր Փաթրիգիսանէլէրին միւթթէֆիգէն վէրտիքլէրի թագրիլլին ճէվապը հիւքիւմէթ թարափընտան Փաթրիգիսանէլէրի իրապ օլունմըլ տըր: Փաթրիգիսանէլէրին պաղը թալէպլէրի, մէսէլա օրտուտա րուհպան պուլունմաը, հիսսէ ի մէարիֆին տօլլուտան առաջնորդարսւնա վէրլիմէսի գապուլ էտիլմիշ իտէ տէ, պիր դաշ խուսուլարտա միւպայէնէթ վար սըր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Պու հաֆթա Փէնճէնպիհ կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա Ամէրիգան գըզլար գօլէճինին Արնաուլուա քէօյլէնտէքի սրսաընտա Կուլտ Հօլ թէսմիյէ օլունան պինտաընըն թէմէլի գօնմազ մէրտաիմի մութանթան պիր զիյնէթլէ իճրա էտիլմիշ տիր: — Ասանա միսիօնէրի Տօգ. Չէյմալըրս Ամէրիգայա օլան սէֆէրինտէն ալտէթ էտիպ խըտմէթինէ պաշամըլ տըր: — Էյպէզ վաղը, Ենոլք էֆ. Հաթիտեան Հոկ. 29աա էյպէզտէ չօպան թախսիս էտիլմիշ տիր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Սալի. — Ձէքի պէյին գաթիլլէրնին Յինճի մուհաքէմէսի իճրա գըլընմըլ տըր: Շահիտ Շապան էֆ. Ձէքի պէյ թարափընտան գալէմէ ալլմըլ օլուպ Սէլանիքտէ մէրքէզի գօմիթէտէ միւպալէնէ մատտէսի թէշքիլ էթմիշ օլան լաիհաը օգուսուշ տըր: Լայիհա ի մէզքիւրէտէ Ձէքի պէյ կէչէն սէնէքի իսթիգրապտա ձալիտ պէյին հիլէքեարըգտա պուլունտուղու վէ մալիյէ տաիրէսինէ իքի էճնէպի մէմուր տալէթ էտէրէք, Թիւրքիսնըն մալիյէսինի էճնէպի գօնթուրու ալթընա գօյմուշ խիլիյնաէն տօլայը միւշարիլէյի ձալիտ պէյի իթհամ էթմիշ վէ Թիւրքիսաա Սիօնիսթիլլին Մասնալուգ չէքլինտէ իշլէմէքտէ օլուպ, ձալիտ վէ Թալէաթ պէյլէրին վէ Շէյխ իւլ Իսլամըն պու չէյլէրտէ ալիմ հիւսէլէրի պուլունտարազ պէօյիւք րօլլար օյնամըլ օլտուղարընը էվրազ վէ վէսաիգ ի սաիրէ իլէ

խալաթ էթմէքտէ օրմուշ տըր: Շասյան էֆ.՝ մահքէմէ րէխոնին սիւալընա ճէվապէն՝ Զէքի պէյլին լաիհասը իւզէրինէ Գօմիթէնին 1. Թիւրքիստա Սիօնիսթէր մէսէլէսի, 2. Տախիլի վէ խարիճի սիյասէթ, 3. Հէյլթ ի իճրաիյէ վէ շէրիյէնին վէ Սուլթանըն հուգուզ վէ միւնասէպաթ ը միւթէգապիլէլէրի վէ 4 օրտու վէ Գօմիթէնին ալագասը մէսէլէլէրինէ տաիր իճրա ի միւղաքէրաթ էթաիլէլէրինի վէ պու միւնասիպէթլէ գօմիթէտէ Շէյխ իւլ Իպլամ, Տախիլիյէ, Խարիճիյէ վէ Մալիյէ նազըրլարընըն իսթիֆասընա դարար վէրլիլի իսիլինի զիքը էյլէմիշ տիր:

Մեհճիս ի Սյան: Գուճու ինքիսնատա՝ Խալիս Զիյա պէյ մէսէլէսինտէն տօյալը պէյան ը էֆքեար էթմէք մագսէտիյլէ մէճլիտէ հազըր պուլունմուշ օլան Սատրապամ Սաիտ փաշա սէօզ ալարագ էվվէլա Փազար էրթէսի կիւնիւ մէճլիս ի Սյանտա վուզու պուլան հատիսէտէն պահա էտէրէք, քէնտիսինն օլ պապտէ թէթէպպիւսթտա պուլունտուլունու, վէ նէթիճէ ի թէթէպպիւսթտա՝ Ալմանիա, Պէլճիգա վէ Ֆրանսատա՝ Վիւքէլանըն հէր նէ պէման միւրաս էտէրլէրսէ սէօզ սէօյլէմէյէ սէլահիյէթ ի քեաթիլէլէրի պուլունտուլունու վէ պու խուսուստա Գանուշ ը էստիմիլտէ սէրահէթ պուլունմատըլընը, պինաէն ալէյի քէնտիսինն Փազար էրթէսի կիւնիւ սէօզ սէօյլէմէյէ հազըր հաիլ իսիլինի վէ սանիէն Խալիս Զիյա մէսէլէսինն քէնտիսիննէ օ գատար մուհիմ պիր մէսէլէ օլմատըլընը, Փազար Սյան տգասընըն մէճլիս ի Վիւքէլա վէ Խալիս Սէտարէթտէն արդ օլունարագ թարաֆ ը Փատիշահիտէն թային օլունմատը իճագ էթտիլինի զիքը էտիպ պիր ճիւզի միւպահէտէն սոնրա կիթմիշ տիր: Պունուշ իւզէրինէ Սատը ը էսպագ Ֆէրիտ փաշա վէ Տամատ Ֆէրիտ փաշա Սատրապամ հազըթթէրլինի սալթ նէզաքէթէն տինլէմիշ օլտուգլարը վէ մէզքիւր մէսէլէլէրտէն պիրինճիսի տուրէթ ի գաթիլէտէ պիրմիշ վէ Խալիս Զիյա պէյլին ալին պէմանտա հէմ Սյան ալարըն հէմ տէ պաշ քիթապէթ մէմուրիլէթթէրին տէ տէվամ էտէմէյէճէյի գարար վէրլիլի իսիլի վէ իքինճի մէսէլէտէ տէ գանունուն քէնտիլէրինի ազատ պրագմը իսիլի մէալինտէ պէյան ը էֆքեար էթմիշ տիրէր: Պատէհու էքսէրիլէթ ի արա իլէ Ալյան ալարընըն թայինի մէսէլէսի Սատրապամ վատրթատըլյա օլմայարագ տօղրուտան տօղրույա Զաթ ը Շահանէյէ արդ էտիլմէսի գարարկիր օլմուշ տըր: — Իմամ Շահանըն թէվասուլթու իւզէրինէ պունտան սոնրա

Եւմէն վէ էթրաֆընատ պուլունան Շէհարէ, Հաշիտ, Պէրքիլ, Զու Մէհմէա վէ Զու Հիւսէյլին գապիլէլէրի տաիսի մէպուս կէօնտէրմէք հազըրըն հաիլ օլմալարը գարարկիր օլմուշ տըր: Մէզքիւր գապիլէլէր 8 մէպուս ինթիսապ էտէճէքլէր տիր: — Տէպրէ (Արնավուսպուգ) Մալիսարըր Պապ ը Ալիյէ պիր թէլէլարաֆ քէլիտէ էտէրէք Թիւրք մէմուրիլինն սու ի իտարէսինտէն տօյալը պիլ իշթիքիս Արնավուս մէմուրլարըն թայինի թալէպ էթմիշ տիրէր:

Զառչեհնալին. — Մէճլիս ի մէպունանըն 13նճի ինթիմար դայէթլէ շայան ը տիգաթ վէ հէյէճանը օլմուշ տըր: էվվէլա Թարապուլուս ը Դարպտա Իթալիանլար թարաֆընտան վուզու պուլան գալիմիլէր հազըրնտա Խարիճիյէ նազըրը պազը պէյանաթտա պուլունտուգտան սոնրա, Սաիտ փաշա վէ ումուճ հէյէթ ի վիւքէլա մէճլիսէ կէլիլէր տիր: Հէր թարաֆտան վուզու պուլան թալէպ իւզէրինէ Լուսթի Ֆիքրի պէյ քէնտիսին թէվգիթ էթմէյէ տաիր վուզու պուլմիշ օլան թէլէպպիւսիւ թարիֆ էյլէլիպ, պատէհու Մահմուտ Շէվքէթ փաշա իգահաթ վէրմիշ տիր: Ծիւմա էրթէսի կիւնիւ մէճլիսին իգահաթ թագրիլինի գապուլ էթտիլի վագթա գատար Լուսթի Ֆիքրի պէյ մէսէլէսինտէն խապէրտար օլմատըլընը պէյան էտիպ, մէզքիւր թագրիլը հազըրնտա սէօյլէր իքէն «Տէրնալ մէճլիսէ կէլմէքլիլիս իշիւն ինտա վէ խարար էտիլօր իսիլիպ» տէմիշ տիր: Պունա մուգապիլիս (մուխալիֆ) թարաֆտան «Փաշա, սէօզլինիւ կէրի ալ» տէյու պազըրմալարը իւզէրինէ միւշարիլէյի սէօզլինիւ կէրի ալըր: Վէ սէօզլինտէ տէվամ էտիպ իսթիգահը թէլէլիլէր հազըր օլտուլունու («Խալի, հազըրն հօգ տըր») սէտալարը քէնտիսին փարլագ պիր մագիսի պուլունուպ ինշա Ալահ միւսթուգպէլի տաիսի ալին օլանալընը, քէնտիսինն Օսմանը օրտուսունու թիմալը օլուպ հազըրնտա սէօյլէնէն հիյալէթ չիքէնտէ սէօզլէրին Օսմանը օրտուսունա րահի օլտուլունու պէյանլա ինսաֆ էթմէլէրինի րէճա էյլէտի: Մուխալիֆիլինն քէնտիսի ալէյհիտէ վուզու պուլան թէլէպպիւսթը շու պիր վագըրտան նէլէթ էթտիլինի զիքը էյլէտի, շէօյլէքի, Քեաթիլ փաշանըն վլրի ի իլիսսէթիլիտէ թէլէքքիւլ էտէճէք պիր հէյէթ ի վիւքէլա թարաֆընտան էօհաէսիլլէ Հարպիլէ նազարէթի հէվալէ օլունտուլու թագաիրտէ գապուլ էտէր միտէյու քէնտիսին թագաթիմ օլունան սիւալա ճէվապէն Քեաթիլ փաշա Իթթիհատ վէ Թէրապ-

զը ֆերդանանա խոթնառն էթմալիքձէ հեղա-
րէթի մէջը րէքնի գապալ էթմէյէճէյնի սէօյ-
լէմիշ խոթ: Անտէն սօնրա Լուծֆի Ֆիրքի պէյ
մէսէլէսինէ կէյիպ մէսէլէսին թէվգիֆ տէյիլ,
պողը սիւալար իրաւ էթմէք իւզրէ պիր տա-
վէթաէն խարքէթ օլտուզունու սէօյլէտիքաէն
սօնրա՝ հէյէթին քէնտի հազգընտա իթիմաւ
եա առէմի իթիմաւ րէյի վէրմէյէ հուր օյ-
տուզունու պէյան էթմիշ տիր: Լուծֆի Ֆիրքի
պէյ սէօյլէմէյէ պաշայըպ, քէնտի հազգընտա
էտիլէն մուսալէլէնին մուլազա թէվգիֆ մու-
մէլէսի օլտուզունու, Մահմուտ Շէվքէթ փա-
շանըն մէշուլիյէթի ալապ ալլընա ալլընաւու-
նա իթիքաթօրուզ մուսալէլէսինաէ պուլունու-
ղունու, վէ տիմանը հարպա իսթէտիլի մուսմէ-
լէյի եափաթըմաւը, մէճիւ ի մէպուսան միւ-
լաքէրաթընըն՝ զաղէթալարաւ հէյիլինի մէն էթ-
մէք իյիւն հէյէթ ի վիւքէլաւան գարար իւ-
թէմիշ օլմաւը, վէ հաթիթաւ սըրֆ քէնտի շաի-
սընա տիւտ պիր մէսէլէսին պիւթիւն վիւքէլաւը
պէրապէր ալլապ մէճիւսէ կէթիւրմէսի քէնտիլին
ճիթքաթօրուզաւընա իշլէմէսի էսէլլէրի օլտուզու-
նու, տիմանը հարպըն գանուէն չիքէնտէն մու-
մէլէթընտան պիլար օլարապ պու հալի թաշի-
հէ թէլէպալիւս էթմիշ իսիլինի պէյան էթմի,
վէ «պու իշ սիւզլէլին, էյէր պիր գուրպան
լազըմա օ տա պէն օլալըմ» տէտի: (Սիւրէք-
ի ալլալար): Մուսթաֆա Սրիֆ պէյ վէ Սապրի
պէյլէր, Տիվանը էօրֆիլինին մէվճուտիլէթինէ
պիւզիւմ օլմաւընընը, վէ Լուծֆի Ֆիրքի պէ-
յին զաղէթալարը տէյիլ Տիվանը հարպըն սէ-
վաւը վէ եափաթըն շէյլէր տալիսէ վէ խա-
րիմաէ թախտիշը էգհանը մուճիպ օլտուզունը,
վէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն թալըր, ըրֆ-
թալը, միշվալը, օթմապիլի վէ քէնտի եէրինէ
Խարիս փաշայը կէճուրմէսի, ճիթքաթօրուզ
թապալաւա օլուպ թախտիշ ի էգհանը մուճիպ
օլտուզունու թէյիւս էթմիլէր: Իմալիլ փաշա
կէյլէն սէնէ Մահմուտ Շէվքէթփաշա իլէ մալիֆի
վէ մահրէմանէ պիր միւլազաթտա պուլունու-
ղունու, օրաւա Նինճի Ալման սիյանէթի միւ-
րէվլիլի օլտուզուն, Չինճի իթթիհաւ վէ Թէրապ-
զը ճէմիլէթինին պիր խաթընը օլտուզուն սէ-
պէպաէն միւշարիլէյհէ մուլալիֆ օլտուզունու
զիքը էթմիլինի, վէ Հազգը փաշա գապիլէսի-
նէ տալի իթիլապ էթմիլի սըրաւա միւշարիլէյհէ
փաշանըն՝ «Պէն տալի սիլի էֆքիարաւ խմ
թէ անիլի իլէ մուխալէֆէթիլինին սէպէպի պու
տըր» տէմիշ իսիլինի զիքը էյէսի վէ միւլազաթ
ը մէջը րէքնի թարիֆինի իսթմաւ կէթիւրմէգ-
տէն Սաիտ փաշանըն րէճաւը իւզէրինէ սէօ-
զիւնիւ քէստի վէ Սաիտ փաշա իրաւը քէյա-
ւա պաշաւը: Մուխալիֆէր թարաֆընտան

խալիճէ շահաթա վուգու պուլմաւը իւզէրինէ
Սաիտ փաշա՝ «Էֆէնտիլէր սէօյլէմէյէ հազգըմ
վար տըր, սէօյլէյէճէյիւմ, վէ պէլիլ պու սօն
սէօզլիւմ օլաճապ տըր, սէօզլիւմ քէսէյէր
հազգընտա գանուէն թաթալիլինի րէիտէն
թալէպ էտէճէյիւմ...» պուլունուլար: Անտէն
սօնրա Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ալէյիլին
սէօյլէնէն սէօզլէրին քէնտիսի իւզէրինաէ գա-
յէթ էլիւ պիր թէէսիւր հաւըլ էթմիլինի պիլ
պէյան միւշարիլէյհէ փաշայը միւտաֆաա էթմիշ
տիր: Վազթ չօգ կէճ օլտուզունտան միւզա-
քէրէ հարընա թէէլիլ էտիլտի:

Փհնճէկալի.— Մհնճիս ի Մհպուսան: ԻՅինճի
իմթիլմաւա՝ պիր գաշ կիւնտէն պէրու միւզա-
քէրէ էտիլմէքտէ օլան իսթիլաւ մէսէլէսի մէ-
մուլին զայրի պիր թարաւա իսթմաւ պուլունշ
տըր: Շէօյլէ քի, Թարապուս մուհարէպէսինին
զուհուլունտան պէրու տիւշմէնէ գարը միւ-
ճահէտէ էթմէք իւզրէ Պէնկաղիսէ պուլունան
Պէնկաղի մէպուսու Եուսուֆ Շէթման պէյ սէօզ
ալլապ, մուհարէպէտէն էյի խապէրէր կէթիւրի-
լինի զիքը էթմիլէսին սօնրա, Ալլահ աշգընա
իթթիլաֆը պրապմալարընը րէճա էթմիշ վէ պու-
նու իւզէրինէ էհալի ֆերդաւը րէիսի Իմալիլ
պէյ՝ Հարալիյէ հազգընտա տալի իթիմաւ թէք-
իֆ էտէն թազրիլինի կէրի ալմիշ վէ 3 իսթիւ-
նա իլէ ճիւմիլէ թարաֆընտան իթիմաւ րէյի վէ-
րիլիլ տիր: Պունտան սօնրա պիր մէպուսու
սաալէճէ տալէթ էթմէք իյիւն պիլէ մէճիւսի
Մէպուսանըն րէյիլին ալմապ լազըմ օլաճաղը տա-
լի գարարիլը օլմուշ տըր:

Իթալիա Դրալը Էվրօփա հիւքիւմէթլէրինէ
պիրէր պէյանաւմէ կէճուրիպ, անտէ պաշ վէ-
քիլ վէ Խարիճիյէ հազգընտըն թէքիլի վէ հէ-
յէթ ի վիւքէլաւըն գարարը իւզէրինէ Թարապ-
ուս վէ Պէնկաղիլին իթալիա հիւքիւմէթլինէ
իյաղ էտիլմիշ իսիլինի իլան էթմիշ տիր: Իթ-
թիհաւ վէ Թէրազըն ճէմիլէթինէ մէսուպ 5
Բոււ մէպուսաւը՝ Կրէպէնա Մէթրօֆօլիթիլին
գաթիլը մէսէլէսի՝ Բոււ Փաթրիլլաւնէսինին
մաթրուպունա միւթալը օլարապ թէսիլիէ է-
տիլմէտիլի հալաէ ճէմիլէթտէն իսթիֆա էտէ-
ճէքլէրինի պէյան էթմիշ տիրէր: Ազաւ իւ-
զէրի Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն իսթիֆա
էթմիշ վէ իսթիֆաւընըն Սէտարէթ թարաֆըն-
տան գապուլ էտիլմէմիշ իսիլի իյիլիլմիշ տիր:

Միւսիւր ի մէսուլ վէ սահիպ ի իմթիլապ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՐԻԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Տէրիսաւաւմ, Չագիսգըլըր, Յակոբիան խան

ՆՕ 46 Ի Լ Ա Վ Է

20. ԲԵՆԵՊՈՒՆ, 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1911

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Ճիւղնա. — Մուհարէպէտէն եէնի պիր խապէր եօզ արը: Պապը Ալի՝ տիւվէլի մուազգամա նէպտինտէքի Օսմանը սէֆիրէրինէ թալիմաթը լազըմէ իթա վէ պիր մէմէքէթին սահրիլինին իշղալը օլ մէմէքէթին իշհազընը միւթէզամմին օլմայաճազընտան վէ պունուն գաւախտի պէյնէլ-միլէլէ մուզայիր պուլունտուղունտան պահա էյ-լէյէրէք հազգալը օլան պու մուամէլէտէն տօլայը յիտտէթիլի փրօթէսթօ էտիլմէսինի թալէպ էթմիշ տիր: — Փարիզ վէ Փէթրապուրկտան վարիտ օլտն թէլէղրաֆարա նաղարէն իթալիա տօնանմալը էօնիւմիւզտէքի հաթթա իշլինտէ Ատալար սէ-նիզլինտէ թէճաւուզաթա պաշլայաճազ իմիշ: — Իփէք չէհրինտէ (Իւսկիւլ վիլայէթի) իթթի-հատ վէ Թէրազգի ճէմիյէթինտէն Ֆրէլինին գաթլ օլունմուշ խալիլի ըրվայէթ օլունույօր:

Ճիւղնա երթեալի. — Ճէզայիր ի Պահը սէֆիտ-տէ իթալիա ֆիլօսուսուն կէօրիւմիւշ իտիլինէ տալիր չայի օլան խապէր: Իւզէրինէ, Սազըզ, Միսիլի վէ Բօտօս ատալարընըն էհալիսի վէ մէ-մուրիյն ի հիւքիւմէթ տաղարա չէքիլմիշլէր իսէ տէ ախիւրէն մէզքիւր խապէրլէրին սըրֆ ըրվա-յաթտան իպարէթ օլտուզու անլաշըլըպ աւտէթ էյլէմիշ տիրլէր: — Իմամ Նահսանըն իթիլաֆնա-մէսի Մէճիլի ի Վիւքէլատա գապուլ էտիլմիշ տիր: — Ինթիլատաթը մէպուսան նիզամնամէսի-նին լայիհատը՝ Մէճիլի ի Վիւքէլատա թէտգիգ էտիլմէք իւզրէ Շուրա ի Տէվլէթտէն մազամը Սէտարէթէ թազտիմ էտիլմիշ տիր: Մէզքիւր լայիհայա Ֆրանսա վէ իթալիա ինթիլատա նիզամ-նամէլէրի էսա թուլունմուշ տիր: Պու սէնէ Մէճիլի ի Մէպուսանտա թահթը միւզաքէրէ վէ գարարա ալընաճազ օլան պու եէնի նիզամնա-մէյէ կէօրէ՝ նամգէտլէր 25 հաշընտան աշալը վէ զապըթանը ասքէրիյէտէն օլմայըպ, մէպուս ինթիլատա օլունմալարընը իսթէսիլլէրի մահալ-լէրտէ 5 սէնէ իգամէթ էթմիշ պուլունաճապար տիր: Մէզքիւր նիզամնամէ մուճիլլիննէ պուն-տան սօնրա մէպուսար միւնթէսիլ ի սանիլէր թարաֆընտան տէյլ, սնճազ պիր հէյէթի մախ-սուսէ նէզարէթիլլէ էհալի թարաֆընտան տօղ-րուտան տօղրույա ինթիլատա էտիլմէքէլէր տիր: Ինթիլատաթտա 20 հաշընը իքմալ էթմիշ վէ ճէզա կէօրմէմիշ օլանար ըէյ վէրէպիլէճէքլէր իմիշ:

Մեճիլի ի Մեպուսան: 13 իւննի ինթիլատա՝ Անատօլու տէմիր եօլու սթաթիօնարընտա միւ-թէրաքիւմ զէխարիին նազըլ իշիւն թէտապիր ի լազըմէ իթթիլատա պապընտա թալէպի հավի 2 զըթա թազրիր օգունուպ միւզաքէրէ էտիլմիշ տիր: Նաֆիա նազըրը իսուլուսի պէյ իրատ էտի-լէն պազը սուալարա ճէվապ վէրմիշ վէ մէսէլէ Նաֆիա էնճիւմէնինէ հէվալէ օլունմուշ տիր: — Թիւրքիա — Պուլլարիսթան թիճարէթ մուզալէ-լէսինի պիր սէնէ թէմոիտ էթմէք իւզրէ Սէտա-րէթին պիր թէզքէրէսի օգունուպ էնճիւմէնէ հէվալէ էտիլմիշ տիր:

Փազար. — Լութֆի Ֆիքրի պէյ հատիւսինին Մէճիլի ի Մէպուսանտա ալմը խալիլի սօն չէքլ էհալի վէ Հիւրրիյէթիլէրան ֆըրգալարընտա խալիլի միւնազալաթը պահա օլմադտա տիր: Մուխալիֆ ֆըրգալար Նուսուֆ Շէթվան պէյին պիր մահիյէթ ի սիյասիյէյի հաիզ օլան միւնա-զալաթ էսնասընտա հիսալաթա միւթէպիլլիգ պիր մէսէլէյի օրթայա սիւրուլլիլէնտէն տօլայը վի-յատէսիլլէ նախօշնուտի պէյան էտիլօլար: Հաթթա միւնաիլէյի Շէթվան պէյին պու մուա-մէլէսինտէն տօլայը էն մուհիմա ազապընտան պուլունտուղու Միւթէալի Հիւրրիյէթիլէրան ֆըրգապընտան չէքիլմէյէ մէճպուր էտիլտիլ տախի ըրվայէթ էտիլմէքտէ տիր: Ֆըրգա ի մէզ-քիւրէ պունտան սօնրա պու կիպի վուզուաթա մէյաան վէրմէմէք իւզրէ նիզամնամէի տախի-լիլէ պիր մատտէ ի մախսուսէ իլալէ էտէրէք ազատան պիրինին՝ ֆըրգանըն գարալը իսիլա-ֆընտա վէ հախօտ ֆըրգաճա պիր մէմուրիլլէթ ի խուսուսիլլէյի հաիզ օլմատըգճա խօտ պէ խօտ ֆըրգա նամընա թէքիլֆաթտա պուլունմապընըն մէնի թասալվուր էտիլմէքտէ իմիշ: Մէզքիւր 2 ֆըրգալար քէնտի ըէիլլէրինին՝ էվլէլէն իթ-թիլատա օլունտան մուզարրէրաթտան քէնտի ար-գատաշարընը խապէրտար էթմէյէրէք ֆէրադաթ էթմէլէրինտէն վէ ֆէրադաթ էյլէտիլլէրինի տէ արգատաշարընա խապէր վէրմէքսիլլին ինթիլմաը ումուլլիլլէ թէպիլլի էթմէլէրինտէն տօլայը մուա-խէզէ էտիլօլար իմիշ: Էհալի ֆըրգապը սօն ին-թիլիա մուզարրէրաթընը զայէթ մէքթում թուլ-տուղու սէպէպտէն օ միւնասէպէթլէ մէյաանտա տէվէրան էտէն չայաթ թահգիգ էտիլմէմիշ տիր:

Փազար երթեալի. — Իթալիա տօնանմալը Ատա-լար տէնիլլինտէ կէօրիւմիւշ տիր: Իթալիան ֆի-լօսու Ատալար տէնիլլինտէ ինրա ի մուխտէմէթէ պաշլատըրը զէման իթալիան թէպատընըն մէ-մալիք ի Օսմանիյէտէն իխրաճ օլունմալը գա-

լարիկը օլմուշ խոյի ընկայեթ էտիմէքսէ տիր : Էվգաֆ վէ Մալիյէ նազըրլարը արասընտա պիր ինթիլաֆ զուհուր էթմիշ վէ իշպու ինթիլաֆըն հալլ ու թէսվիյէսի իշին պիր զօմիսիօն թէշէք-քիւլ էթմիշ տիր :—Գարասի դազարը միւթէպէ-րանընտան 30 գատար քիմսէլէր իթթիհաստ վէ Թէրազզը ճէմիյէթինաէն իսթիֆա էթմիշ տիր-լէր :—Սօֆիատա «Իթթիհաստ եախօտ էօլիւմ» նամըլէ խաֆի պիր չիրքէթ թէշէքքիւլ էթմիշ օլուպ, պիւթիւն Սըրպ էհալիսինն սիյասէթէն պիրէշմէսի էմէլինի թազիպ էթմէյէ պաշլամը տըրլար : Շիրքէթ ի մէղքիւրէնին 2,000 գատար ազարը պուլունուլօր խմիշ : Շիրքէթէ խալլիճա գապիթլէրին սպա եազըրը խաթլէրի իշիտիլ-մէքէ Հարալիյէ նազըրը թարաֆընտան թահգի-գաթա պաշլանմը տըր :

Մեհնիս ի Մեկուսան.— 15իննի ինթիլաֆ մէպուսլարըն չօգլարը հազըր պուլունմառըղը սէպէպուէն հօգլամա ինրա էտիլիպ կէշէն սէնէ գապուլ էտիլէն պիր նիլամ մուճիպիննէ հազըր պուլունմայան աղանըն էոմիսի զաղէթալարտա իլան օլունմուշ տըր : Հազըր օլան մէպուսլար-տան պիրի՝ հօգլամա ինրա էտիլիյօր իսէ տէ, մէվճուտ օլմայանլար հազըրնտա պիր չօգ միւ-ղաքէրէլէր սէպգաթ էթմիշ, իսթիմալ էտիլէն վասիթալար, խուսուսա զաղէթալար վասիթա-սըլէ մէվճուտ օլմայանլարըն էոմիսիինն իլանը պիր ֆաիտէ հասըլ էթմէմիշ իսթիլինի վէ 60 աղա իլէ գանունլար չըգարըլմադտա օլուպ պուլունն իսէ կիւնաճ իսթիլինի զիքը էթմիշ տիր : Պուսա ճէվապէն կիւմիւլճինա մէպուսու իքիտէ պիրտէ սէվամ մէսէլէսի մէվլուը պահս էտիլիյօր, պու սուրէթլէ էֆքեսարը ումուլիլէ մէճիւս ալէյիննէ չէվրիլիյօր, պուրասը մէքթէպ տէյիլ տիր : Մէճ-լիս ինթիմա էաթէք իւհտէսինն թէրէթթիւպ էաէն վէղաիֆի իֆա էտիյօր, պու տէվամ ա-տէմ ի տէվամ մէսէլէսի ըլիս թարաֆընտան պիլ իլթիլամ օլթայա սիւրիւլիւյօր տէմիշ տիր : Պատէհու միւքէլլէֆիյէթ ի առքէրիյէ գանունու միւղաքէրէսինն կէշիլմիշ—Մաքէտօնիա վէ Պուլ-դարիսթանտաթի Պուլլար ճէմիյէթլէրի միյա-նընտա էն զիյատէ սահիպի նուֆուզ օլան Մա-քէտօնիա ճէմիյէթի տախիլիյէսի՝ Սէլանիք, իւսկիւպ, Մանասթըր վէ էտիլիյէսի տիւլէլ ի մուազլամա գօնաօլալարընա կէնի պիր պէյան-նամէ կէտնտէրէլէք, ֆուսլիյէթ ի ինգիլապիյէյէ թէքրար միւղաշէրէթ էտէճէյինի պիլտիլմիշ տիր : Մէղքիւր պէյաննամէտէ աթիտէքի իֆա-տէլէր պուլունուլօր : Մաքէտօնիատա պուլունան

Պուլլարլարըն հալը հալարըր տէվր ի Համիսի-տէքի հալլարընտան տահա զիյատէ ֆէնալաշմը տըր : Իտարէ ի մէշրուլէնին 3 սէնէսինտէ զու-հուր էտէն վէգայիտէն վէ 19ունճու ասրտա ճէ-րէյան էաէն թէճրիպէլէրտէն իսթիտալ օլուն-տուլունա նալարէն թիւրքիա վիլայէթլէրի Տէրիսաատէթտէքի մէրքէլի հիւքիւմէթտէն թէֆրիգ օլունարազ, ումուը իտարէլէրի էհա-լի ի մահալլիյէյէ թէվաի օլունմառըղճա, եանի տիւլէլի մուազլամանըն թահթը հիւսայէ վէ թէճմիւնաթընտա պիր իտարէ ի միւսթազիլէ ու-սուլու մէվլի ի ինրայա վալ օլունմառըղճա մէղքիւր վիլայէթլէրին էմր ի իսլանը, վէ միլլէթ ու մէզհէպ թէֆրիգ օլունմայարազ ումում է-հալինն թէճմին ի հուլուգ վէ միւսալաթըր գապիլ վէ միւլէսսէր օլմայանազ տըր :

Կէշէն կիւն թունուստա պիր գապիսթան մէսէլէսինտէն տօլայը էհալի իլէ հիւքիւմէթ մէ-մուրլարը արասընտա պիր ինթիլաֆ վուզու պուլուր : Պուսը թէսքին իշին հիւքիւմէթ մահալը մէղքիւրէյէ առքէր կէտնտէրիլ : Լաքին պու միւնապաա սէրնալ իթալիանլար ալէյինտէ հէյէճանա թահվիլ օլուր : Պու գարըլըրըգ էս-նասընտա իթալիանլարտան 4 քիլ թէլէֆ վէ 5 քիլ ճէրհ էտիլիլ : Պու իքի սընֆ էհալի ա-րասընտա թէքրար միւսատէմէ վուզու պուլուր իսէ տէ, փօլիպէր միւնապաալը թէսքին էաթի-լէր : Ճրանսըղ հիւքիւմէթի չէրէ էվրօփալը տու-քէրլէր կէթիւմէյէ գարար վէրմիշ տիր :— Իսքէնտէրիյէտէ էհալիլ իթալիանլար ալէյ-հինտէ իլթիյաշա թէշիլիգ էթմիշ օլմազա իթ-համ վէ տէրաէսթ էտիլէն 100ի միւթէճալիլ չախալարտան 10 քիլ զըրպաճա, 33 քիլ մահ-պուսիյէթլէ վէ 3 քիմսէ ճէպ ի նազտիյէյէ հիւքմ օլունմուլլար, պազիսի իսէ ալատ պրազըրմըլար տըր :— Շէյիս Եուսիֆին թահթը իտարէսինտէ Մըրտան Թարապուսը Ղարապա կիտէն Հիլալը Ահմէր հէյէթինէ, «Յիտուսըն չէրիաթընա կէօրէ իշէյին, Գուրանըն չէրիաթընա իթաաթ էյլէյին, Օսմանը հիւքիւմէթինն խասիմէրինն մէրհա-մէթլէ մուամէլէ էտին», տէյու նասիհաթ վէրիլմիշ տիր :—Մէմալիք ի Օսմանիյէ տախիլինտէ թախմի-նէն 650,000 Մուսէվի պուլունուպ, պու մըզտա-րըն 200,000ի էվրօփա ի Օսմանիտէ, 200,000ի Աֆրիգա ի Օսմանիտէ վէ 250,000ի Ասիա ի Օս-մանիտէ մէսքիւն իմիշ : Իթմանպօլտա 70,000, Սէլանիքա 80,000, Գուստա 60,000, Պազ-տաա 50,000, Իզմիրտէ 35,000 Մուսէվի պուլունուլօր իմիշ :— Սր. Տիլըն Իսկիլիլ Փար-

լամենթօսընտա Թարապուռս Ը Ղարպ մէսէլէսինէ տալի Խարիճիյէ նազըրընա պազը սիւսպար Ի-րատ էյլէմիշ տիր: Սիւսպարըն պիրիսի շու Խոի, Իթալիս՝ Մարօզ մէսէլէսինտէ Ֆրանսա ալէյ-հինտէ միւշքիլաթ չըգարմատըլը թագաիրտէ Ֆրանսանըն տա Թարապուռս մէսէլէսինտէ Ի-թալիս ալէյհինտէ պիր միւշքիլ չըգարմայաճա-ղընա տալի մէգքիւր տէվլէթլէր արասընտա պիր իթիլաֆ Վուգուս պուլմը տըր: Ինկիլիզ հիւքիւ-մէթի պու իթիլաֆա թիզա կէօթէլմիշ մի տիր: Խարիճիյէ նազըրը Ինկիլիզ հիւքիւմէթիին վի-մէտիսէլ պուլունմատըլը պիր իթիլաֆըն տի-կէր Իքի տէվլէթ արասընտա վուգուս պու-լուպ պուլմատըլընա տալի պէյան Ը Էֆ-քեար էթմէսի հիշ պիր միւննասիպէթ տընազ տէ-յու ճէվապ վերմիշ տիր: Թէքրար Մր. Տիլըն սիւսպ էթմիշ տիր քի, Իթալիս հիւքիւմէթի Թարապուռս վէ Պէնդաղլի իշապ էթալիյին Ինկիլիզ հիւքիւմէթին խապէր վերմիշ մի տիր, վէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի պու խուսուստա նէ-մէվգի թութաճապ տըր: Խարիճիյէ նազըրը ճէ-վապընտա, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի կէրէք Իթա-լիսըն իլանըն վէ կէրէք Թիւրքիանըն պունա գարչը փրօթէթօսընը ալմը իսէ տէ, պու խու-սուստա պիր հա պաշգա կէօնէ պէյան Ը Էֆ-քեար էթմէք վազթընըն հապ կէլմէմիշ օլտու-զունու խապէր վերմիշ տիր: — Թիւրքիա մաթ-պուլաթընտա նէչր էտիլէն հէյէճանը խապէրլէր իւզէրինէ Մ. Ամէրիզա հիւքիւմէթի Չէսթըր նամ գլուսպէօրիւնէ՝ Թարապուռս կիտէրէք Ամէրիզա սէֆիրինի օրատան սլմաթընա տալի էմր վերմիշ իսի: Մէգքիւր գրուսպէօր Թարապուռսա կէթիլալիյնտէ Ամէրիզա սէֆիրի՝ Թարապուռստա առալիշ հիւքմէթըմա օլուպ, էճնէպիլէր իշիւն հիշ պիր թէհիլքէ մէվճուս օլմատըլըն պէյան է-տէրէք Թարապուռստան միւֆարապաթ էթմէք-տէն իմթինա էթմիշ տիր: Ճէնէրալ Գանալէ պու հարաքէթինտէն տօրայը սէֆիր Ի միւշարիլէյնէ պէյան Ը թէշէքքիւր էթմիշ տիր: — Արնապուռ-լուզուն պազը գըմաթընտա պէյնէլ էհալի հիւ-քիւմէթէ գարչը հիսսի նախօջուտի պուլունտըլը սէօյլէսիօր: Իթալիս մուհարէպէսի գուհուր էթալի վազթ Շքօարա վալիսի 5,000 կէօնիւ-լիւլէրտէն իսլարէթ պիր պէօլիւք թէտարիքինէ չալըչըն իսէ տէ, պէս 15 քիմսէ վալինին տա-վէթինէ իճապէթ էթմիշ տիրլէր: Մալիսօրլար սօն իսեան միւննասիպէթիլէ խարապ էտիրիշ օ-լան խանէլէրին թափիւր հա ինչաթը իշիւն հիւ-քիւմէթ թարաֆընտան վատ օլունան մէպաղըն

փէք ճիւղի պիր գըմը վերիլմիշ օլտուզու իշիւն հիւքիւմէթ նէգալինտէ թէշէպալիւսաթաա պու-լունմուշար տըր: Միւրաթիլէր վերիլ վերմէքտէն իմթինա էտիլօրլար վէ սօն իսեանա իշիլարաք էթմէմիշ օլան գապիլէլէր Մալիսօրլարա վերիլէն իմթիլապաթըն քէնտիլէրինէ տալի վերիլմէսինի թալէպ էտիլօրլար իմիշ:

Իթալիալընար ալէյիլիսէ իթիւնար. — Հոկտ. 23-տէ վուգուս պուլան իսեան իւզէրինէ Իթա-լիալընարն Արապլարը գարը, չօճուգ, Ինթիլար պիւս ֆարգ գաթլ ու թէլէֆ էյլէտիքլէրինէ տալի էվրօփա մուխապիլէրինին վէրաիքլէր խապէրի Իթալիս պաշ վէքիլի բէսմէն թէքզիպ էթմիշ օլուպ, պունա ճէվապէն Թալմզ, Տէյլի Միւրը վէ Մօնիկի փօսք զազէթալարը մուխա-պիլէրի պիր թահրիրաթ հաղարազ զազէթալարա կէօնտէրմիշլէր վէ անտէ կէօլլէրի իլէ կէօր-տիւքլէրի պազը վազըրլարը թարիֆ էյլէմիշլէր տիր: Սնէրին իտալիսընմա մէգքիւր իսեանտան 2 կիւն սօնրա Իթալիալընարն 50—70 էրքէքլէրի վէ օլլանլարը պիւս իմթինա գուրչունա տիւզաիւքլէրինի կէօրմիւշլէր տիր: Բէզալիք հօլ իւզէրինտէ պուլունան պիր չօգ Արապ իտա-նէլէրինէ կիրիպ իշլէրինտէ պուլունան էհալիլի թէլէֆ էթմիշլէր տիր: Վէ պուլար հօլտա էօ-թէտէ պէրիտէ սէրիմիշ Արապ լաշլէրինտէն մատա պիննէֆա քէնտի կէօլլէրի իլէ ագալի 6 քիլինին իսեանտան 4 կիւն սօնրա պիւս սէպէպ գաթլ ու թէլէֆ էտիլտիքլէրինի իտալիս էտի-լօրլար: Պու մուխապիլի տիլէր պիր մէքթու-պընտա ելինէ պու վազընայա միւրաճաթ էտիլ կէօնթէրիլօր քի, Իթալիալընար պու չէտիտ մէս-լէքի իթիլիսազ էթմէյէ մէճպուր իտիլէր, զիրա իլէրիտէն Թիւրք վէ Արապ օրտուսու հիւ-ճիւմ էտէր Իքէն, կէրտէ պուլունան չէհր վէ քէօյ էհալիսի Արապլար տալի գըյամ էտիլ, Իթալիալընարը Իքի աթէշ արասընտա պրազաթ-լար, հաթթա պու հօլ իլէ Իթալիալընարն 11 կիւ-ճի Պէրսապիլէրի թապուրը սայքի քիւլլիյէն թէ-լէֆ էտիլմիշ տիր: Մուխապիլի միւմաիլէյն՝ Իթալիալընար պու պէօլիւք թէհիլքէտէն միւ-թէէսիր օլարազ պու չէտիտ մէպէլի իթիլի-խազ էյլէտիլէր տէյու խալիս էտիլօր:

Հոկտ. 26 մուհարէպէսի. — Պու մուհարէպէսի Թալմզըն մուխապիլի շու մէտաթա թարիֆ էտի-լօր. — «Շաֆազ վազթընտա պիր Թիւրք կիւլ-լէսինին Իթալիալընարն մուհաֆըզ խաթթը մէրքէլինտէ խուրմա ալաճարընըն արասընա տիւշալիւլիւնիւ կէօրտիւմ: Թիւրքլէր՝ կէօք-

տեքի հիւլալ շէքլինստէ մահիթապը կէօրէ-
րէք տիւշմէն իւզէրինէ շիտտէթլէ հիւ-
ճիւմ էթմիշլէր իտի: Աթրմա պինիպ իթա-
լիանլարըն հանընա գօշտոււմ, պուէննատա տօ-
նանմատան տախի աթէշ էտիլմէյէ պաշլատը:
Պէն աթըմը գօշտուրարագ կիտէր իքէն կէօր-
տիւմ քի իթալիալլար օ թարաֆլարտաքի Ա-
րապլարը տէֆ էթմիշլէր իտի: Պու 2—3000
գահրիման թիւրքլէր թօփլարըն վէ թիւֆէնք-
լէրին աղպընա տօլրու երկրլարար իտի: Օր-
տուկեանա եթիշտիլմտէ՝ Արապ աթլարըն
թօլլընը վէ աթտըզլարը սիւսլարըն տիւմանընը
կէօրտիւմ: Պու էննատա նիզամի թիւրք աւ-
քէրլէրի իթալիալլարտան 800—1200 ետրտա
էթէնէտէ ախը ը մէվգի էթմիշլէր իտի: Գուր-
շունլարը պիզլոմ հանըմըզա եթիշտիլար իտի: Օ-
րատան կէշիպ տահա միւսախտ պիր մէվգիյէ
կիթտիլմտէ՝ 300 թիւրք աւքէրլէրինտէն իպա-
րէթ պիր պէօլիւշիւն Պօմէլան գուշուլարը իւզէ-
րինէ երկրիւտիւշիւն կէօրտիւմ: Լաքին իթա-
լիալլարըն աթէշի պու գահրիմանլարը սիւ-
փիւրտիւլէր: Պու էննատա ձէնէլալ ձիւրալ-
տի իլէրի երկրիւմէյէ գարար վէրտի: Վէ 40ըն-
ճը թապուր իլէրլիլէր իքէն կէրի շէքլիմէքտէ
օլան թիւրքլէրին կիւլէլէրի պուշլարըն արա-
սընա տիւշմէքտէ իտի: Էկէր իթալիալլա-
րըն պիր սիւվարի թապուրու օլտա իտի, պու
վազթ միւքէմմէլ պիր զալէպէ էլտէ էտէպլիլ-
լէր իտի: Լաքին իթալիալլարըն սօլ ճէնաշընը
հալը թէնիքէլի իտի: Օվախիսին ինճիւր վէ խուր-
մա աղաճլարընը քէտէմիշ օլտուզլարը իշիւն
թիւրքլէր վէ Արապլար անլէրին արգասընա իլ-
թիճա էտէրէք իթալիալլարըն 11ինճի Պէրսակ-
լիլէրի պէօլիւշիւնիւ սըգըշալլարար, վէ ալ
գալտը իթալիալլար օ թարաֆտա պիւսալիւթիւն
մաղլուպ տիւշէճէքլէր իտի իտէ տէ, Պէրսակլի-
լիլէրին պին պաշընը Արապլար իւզէրինէ շէտիտ
պիր հիւճիւմ ետալարագ անլէրի տէֆ էթմէյէ
մուվաֆֆագ օլտու: Սալթ պու մուհա-
րէպէտէ իթալիանլար՝ երկտէն զիյատէ զայաթ
վէրտիլէր: Պու թարիֆտէն անլաշլարընա
կէօրէ, իթալիանլար թարապլուս ճիւլարընտաքի
օվախիս քէնտի քէնտիլէրինի մուհաֆագա իշիւն
միւնտսիպ պիր հալ ու հէյէթէ գօշտամըշլար,
վէ պու սէպէպտէն թիւրք վէ Արապ օրտուտու
մէզքիւր օվախիս գուրպլինտէ փէք միւսախտ պիր
մէվգի թուլթարագ, իթալիանլարը Էննի վէ
Սիտի Մըսրի մէվգիլէրինի թէրքէ իճպար էտէ-
պիլմիշ տիւլէր:
Իթալիանըն միւշիլլարը.— Թալմըն աւքէրի
մուխապլիլի իքի մուհարիպ տէվլէթլէրին միւշ-
քիլաթընը չու սուրէթլէ թարիֆ էտիլար.— Պու
կիւն իթալիանըն թարապլուստա 24,000, Պէն-
կապի վէ Տէրնէտէ 15,000, խուստա 2,000 վէ
Թօպլուգտա 2,000 աւքէրի վար սըր: Լաքին
սահիլ շէհրլէրտէքի աւքէրլէրին էմիլէթի տօ-
նանմանըն թօլիարընա մէրպուլթ տըր: ձէն:

Գանէվանըն օրտուտը էվվէլա շէհրի 5 միլ պիր
գօրտօն իլէ մուհաֆագա էթտի իտէ տէ, Էօկ-
23 վէ 26 մուհարէպէլէրի օրտուտըն սօլ ճէնա-
շընը զաիֆլէնտիլէր, վէ շիտի իթալիա պու
հիւճիւմ էտէն Արապլարը թէպիտ էթմէքլէ մէշ-
զուլ օլմաղա մէճպուր տըր: Լաքին իթալիանլար
Արապլարը կիւճէնտիլմիշ օլտուզուտան, շիտի
օրտուտու օ սուսուզ շէօլլէրտէ իլէրի սիւրմէլէրի
միւշքիլ օլաճագ տըր: Վէ Արապլար կէնճ թիւրք-
լէրին իտալէսի թահիթընտա իշլէտիլնտէն անլէրի
տաղըթմագ գօլայ օլմայաճագ տըր: իթալիանըն
Ատալար տէնիլլինտէ իշլէմէսի ետալտա Գալա ի
Սուլթանիլէյի ապլօգալայա ալմասը մէնէլէսինէ
կէլլնճէ մուխապլիլի միւմաիլէյիլն էֆքեու-
րընճալ պու տախի գօլայ պիր թէշէպ-
պիւս օլմայաճագ տըր: Ատալարտան պա-
ղընընը զապլթ էթմէք ետալտա պաղը սահիլ
շէհրլէրի թօփա թուլթագլէ մուհարէպէ խի-
թամա կէլմէյ: Տիկէր թարաֆտան իթալիանըն
պու մուհարէպէ իշիւն մէսարիֆի քէնտի մէմու-
լինտէն փէք զիյատէ օլաճագ տըր: Մուխապլիլի
միւմաիլէյի՝ պու մուհարէպէլին թիւրքիա թա-
րաֆընտաքի միւշքիլաթը տա կէօսթէլմէյէ չա-
լըշմըշ տըր: Թարապլուստա Արապլարըն սուտա-
գաթընը մուհաֆագա էթմէք էփէյի իշ օլմաղա
պէրապէր՝ իթալիալլար տախիլէ տօլրու երկ-
րիւմէյէ պաշլարլար իտէ անլէրէ մուգալէմէթ
էթմէք իշիւն մուհարէպէլը հարալիլէ էլտէ էթմէք
միւշքիլաթը վար տըր: իթալիա Ատալար տէ-
նիլլինտէ աւլիլիլաթա պաշլարտա օրտուտ մուհա-
րէպէլի տէվալմ էթմէք թիւրքիա իշիւն էփէյի
միւշքիլ օլաճագ տըր: Վէ էյէր թիւրքիա մու-
հարէպէլին ուղտուտըլա պաշլագ մէսէլէլէր մէյ-
տանա չըգապիլիլ վէ պաշլագ տէվլէթլէր իշիւն
իշլինէ կիրէրլէր տէյու իւմիա թալըրտա, պէօլլէ
պիր միւսալիլէլին թիւրքիա մէնֆաաթընա
խըտմէթ էթմէմէսի տահա զիյատէ միւշթէմէլ
տիր: Օ սէպէպտէն թիւրքիանըն մէսէլէյի փէք
տիգգաթլէ միւթալաա էտիպ սնա կէօրէ իշլէ-
մէսինի թալսիլէ էտիլար:

Վատ էթտիլմիլ իւզըյէ մուհարէպէ միւնա-
սիպէթիլլէ պիր գաշ հաֆթա տըր «Իլալէ»
նէշը էտիլար իտիք: Լաքին մուհարէպէյէ տալի
մէվսուգ իտալէրլէրին աղալտընը միւնապիլլէթլէ
շիտիլլէք իլալէյի նէշը էթմէյէճէյիլ:

Միւսիւր ի մեսուլ վէ սահիլ ի իմթիլալ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ

Տէրիստաթէթ, Ձագիւսգօնլար, Յակոբիտան իտան